

Commissie Financiën d.d. 17 oktober 2024
Format voor de schriftelijke vragenronde over de Begroting 2025

geel	niet terzake begroting en/of overzichtspraak
Blauw	politiek
Groen	aanvulling n.a.v. verdiepende vraag commissie

Nummer	pagina	programma/paragraaf	vraag	gesteld door	antwoord
1	0	Bij ieder programma staat de tabel van realisatie 2023 tot en met raming 2028	Kunt u aangeven wat bedoeld wordt met de tabel raming 2025 na wijziging?	DV	Deze kolom is op verzoek van commissie- en raadsleden toegevoegd en geeft de bijgestelde raming van de meerjarenbegroting 2024, jaarschijf 2025 weer.
2	0	Algemeen	Bij alle programma's zie je dat de begroting 2024 in wit wordt aangegeven en de begroting 2025 in kleur. In het wit wordt ook 'raming 2025' aangegeven. Zou het kunnen dat dit bij alle programma's raming 2024 moet zijn?	VA	Als bedoeld wordt de kolom "raming 2025 na wijziging" behoort deze tot de bijgestelde begroting 2024.
3	0	Algemeen	In de financiële tabellen per programma staat opgenomen: "raming 2025" en "raming 2025 na wijziging". Welke wijziging? Voor welke bedragen (welke kolom) wordt concreet instemming gevraagd?	D66	De raad heeft al ingestemd met de bedragen genoemd in de kolom "raming 2025 na wijziging". Dit betreft de bijgestelde meerjarenbegroting 2024, jaarschijf 2025. Concreet wordt nu de meerjarenbegroting 2025-2028 voorgelegd voor instemming.
4	0	Algemeen	In het document wordt "beschikbare capaciteit" regelmatig als aandachtspunt/risico benoemd. Kijkende naar de huidige begroting. Zijn de benoemde plannen voor 2025 haalbaar met de geraamde personele bezetting in de begroting?	D66	De begroting is een realistische weergave van opgaven, inzet, kosten en baten. Bij ongewijzigde c.q. constante omstandigheden wordt de haalbaarheid verondersteld. Tegelijkertijd is duidelijk dat de bestuurlijke en maatschappelijke context altijd zorgt voor dynamiek, net zoals de nieuwe wet- en regelgeving en mutaties in het personeelsbestand (door bijvoorbeeld ziekte en transitie) ook voor dynamiek zorgen.
5	7	Samenwerken aan de toekomst van Voerendaal	In de eerste alinea staat: "Van onze inwoners verwachten we meer betrokkenheid bij het vormgeven van een kwalitatief sterk Voerendaal, want niet alles zal meer vanzelfsprekend mogelijk zijn." Wat wordt er concreet dedoeld met deze opmerking, dus wat wordt er verwacht vanaf 2025 van onze inwoners dat er nu blijkbaar niet is?	VA	We zien een transformatie in de verhouding overheid-gemeenschap: dit is niet gebonden aan een specifiek jaartal of een specifiek project. Wel blijkt dat inwoners meer verantwoordelijkheid krijgen en nemen voor hun sociale en fysieke omgeving. Lopende trajecten, waaronder programma Ubachsberg, laten een constructieve beweging zien in lijn met bijvoorbeeld de initiatieven bij de kernbudgetten.
6	7	Samenwerken aan de toekomst van Voerendaal	In de eerste alinea staat: "Van onze inwoners verwachten we meer betrokkenheid bij het vormgeven van een kwalitatief sterk Voerendaal, want niet alles zal meer vanzelfsprekend mogelijk zijn." Wat zal er vanaf 2025 niet meer vanzelfspreken mogelijk zijn, dat nu blijkbaar wel vanzelfsprekend is voor onze burgers?	VA	We zien een transformatie in de verhouding overheid-gemeenschap: dit is niet gebonden aan een specifiek jaartal of een specifiek project. Wel blijkt dat inwoners meer verantwoordelijkheid krijgen en nemen voor hun sociale en fysieke omgeving. Lopende trajecten, waaronder programma Ubachsberg, laten een constructieve beweging zien in lijn met bijvoorbeeld de initiatieven bij de kernbudgetten.
7	7	Samenwerken aan de toekomst van Voerendaal	In de eerste alinea staat: "Van onze inwoners verwachten we meer betrokkenheid bij het vormgeven van een kwalitatief sterk Voerendaal, want niet alles zal meer vanzelfsprekend mogelijk zijn." Hoe gaan onze burgers hierover geïnformeerd worden?	VA	Dit vindt plaats per project/initiatief/ontwikkeling, mede bepaald op basis van de participatieladder in het beleid burgerparticipatie (raad december 2023)
8	7	Samenwerken aan de toekomst van Voerendaal	In de vierde alinea staat: "Deze complexiteit zien we met name terug in de toegenomen behoefte aan maatwerk in onze dienstverlening én de noodzaak om innovatieve en geïntegreerde oplossingen te bieden." We zouden graag meer inzicht krijgen in deze "complexiteit en toegenomen behoefte aan maatwerk". Wat wordt hier bedoeld en zouden we ter verduidelijking enkele voorbeelden uit de praktijk kunnen krijgen?	VA	Bij de uitvoering van maatschappelijke ontwikkeling zien we de ontwikkeling dat we veel meer contactmomenten hebben om de volledige problematiek in kaart te brengen en te duiden door de zorgverdichting, ook zijn er meer overlegmomenten met ketenpartners. We zoeken naar manieren om hier handig in samen te werken en bijvoorbeeld taken binnen het sociaal team te herverdelen. Ook aan de aan de balie worden de vragen complexer en wordt bredere kennis en kunde gevraagd van onze medewerkers, bijvoorbeeld omtrent de 1e inschrijving met buitenlandse nationaliteit. Daarnaast geldt in het ruimtelijk domein dat er dusdanig specialistische kennis gevraagd wordt, dat dit niet in een algemene oplossing kan worden uitgewerkt.
9	7	Samenwerken aan de toekomst van Voerendaal	In de vijfde alinea staat: "De beschikbaarheid van personeel wordt steeds schaarser, wat betekent dat we ook op dat vlak keuzes moeten maken. Tegelijkertijd willen we als gemeente niet inboeten aan de kwaliteit en bereikbaarheid van onze dienstverlening. Dit vraagt een nóg efficiëntere inrichting van onze organisatie en de noodzaak om onze personele inzet kritisch te evalueren." Hoe wilt men deze efficiëntere inrichting van de organisatie realiseren? Graag ontvangen we ter verduidelijking tevens enkele voorbeelden uit de praktijk.	VA	Door bijvoorbeeld datagestuurde te werken, door de efficiëntere inzet van systemen, door op afspraak te werken, door informatie actief te publiceren, etc.

10	7	Samenwerken aan de toekomst van Voerendaal	In de vijfde alinea staat: "De beschikbaarheid van personeel wordt steeds schaarser, wat betekent dat we ook op dat vlak keuzes moeten maken. Tegelijkertijd willen we als gemeente niet inboeten aan de kwaliteit en bereikbaarheid van onze dienstverlening. Dit vraagt een nóg efficiëntere inrichting van onze organisatie en de noodzaak om onze personele inzet kritisch te evalueren." Hoe wilt men de personele inzet kritisch gaan evalueren?	VA	In het licht van het begrotingsproces 2026 zijn (naar verwachting) inhoudelijke keuzes nodig, die leiden tot accenten in beleid en uitvoering. Op basis daarvan vindt de overweging ten aanzien van personele inzet plaats.
11	7	Samenwerken aan de toekomst van Voerendaal	In de laatste alinea staat: "Ondanks de uitdagingen, zullen we deze doelen blijven nastreven, maar met een focus op het bereiken van zo veel mogelijk maatschappelijke impact. Dit doen we onder andere door voorrang te geven aan de meest urgente projecten." Hoe is bepaald welke doelen de meeste maatschappelijke impact gaan opleveren?	VA	Per project/initiatief wordt de maatschappelijke relevantie gewogen op basis van professionaliteit en eerdere ervaringen. Hier is geen absolute maatstaf voor.
12	7	Samenwerken aan de toekomst van Voerendaal	In de laatste alinea staat: "Ondanks de uitdagingen, zullen we deze doelen blijven nastreven, maar met een focus op het bereiken van zo veel mogelijk maatschappelijke impact. Dit doen we onder andere door voorrang te geven aan de meest urgente projecten." Welke projecten zijn dit? Graag ontvangen we hiervan een overzicht.	VA	Het overzicht van de meest urgente projecten zijn de speerpunten in deze programmabegroting.
13	7	Inleiding	"Dit vraagt een nóg efficiëntere inrichting van onze organisatie en de noodzaak om onze personele inzet kritisch te evalueren". Op welke manier zal deze evaluatie plaatsvinden en welke uitgangspunten zijn leidend bij het maken van de keuzes?	D66	In het licht van het begrotingsproces 2026 zijn (naar verwachting) inhoudelijke keuzes nodig, die leiden tot accenten in beleid en uitvoering. Op basis daarvan vindt de overweging ten aanzien van personele inzet plaats.
14	7	samenwerken aan de toekomst	Welke concrete plannen zijn er voor de inzet van ai in gemeentelijke processen?	VVD	Op dit moment is er binnen de gemeente nog geen concreet AI-beleid geïmplementeerd, maar we zijn volop bezig met de voorbereidingen. Er is een werkgroep samengesteld waarin meerdere deelnemende gemeenten en Parkstad IT samenwerken. We bevinden ons momenteel in de oriëntatiefase, waarin we onderzoeken hoe AI kan worden ingezet binnen gemeentelijke processen.
15	7	samenwerken aan de toekomst	Wie bepaalt straks (in de uitvoering) de meeste urgente projecten? Inwoners, raad, coalitie, college, agendacommissie, portefeuillehoud	VVD	Middels de Kadernota geeft de raad de eerste prioriteiten aan. In de begroting worden deze middels de speerpunten verder gespecificeerd. De uitvoering wordt binnen deze kaders gerealiseerd.
16	8	Samenwerken aan de toekomst van Voerendaal	pag.6 Samenwerken aan de Toekomst. Laatste zin. Voor Voerendaal betekent dit dat we moeten anticiperen op mogelijke inkomsten uit deze samenwerkingen afhankelijk van de specifieke projecten waarin we participeren. Vraag: Welke samenwerkingen betreft het hier?	PvdA	In de meest voorkomende gevallen verloopt dit via de samenwerking Stadsregio Parkstad Limburg, maar ook Provincie Limburg of het Rijk kunnen middelen beschikbaar stellen.
17	8	Samenwerken aan de toekomst van Voerendaal	Tot slot. Tegelijkertijd zijn we ons bewust van de noodzaak om realistisch te zijn over wat mogelijk is binnen de beperkingen die de personele en financiële middelen ons opleggen. Vraag: Ook vorig jaar hebben wij vragen gesteld over de personele kwetsbaarheid. Is er een integrale visie op de personele knelpunten binnen de gemeente? Welke beheersmaatregelen zijn er?	PvdA	Nee, er is geen integrale visie hierop. Dit kan mogelijk een vervolg op de nog op te stellen Toekomstvisie zijn. Wel wordt er middels het personeelsbeleid aandacht gegeven aan vitaliteit van zowel medewerkers als organisatie.
18	8	Inleiding	Er wordt gesproken over een "watertakenplan". Wat is dit precies?	D66	Dit is de opvolger van het GRP (gemeentelijk rioleringsplan), hierin wordt het beleid, kosten en projecten op het gebied van water vastgesteld.
19	10	begroting in een oogopslag	Wsamenwerken aan de toekomst. Wat heeft plaatsgevonden om samenwerking in de Heuvelland-gemeenten voor elkaar te krijgen?	VVD	In de samenwerking Middengebied is een aantal jaren op specifieke onderwerpen met o.a. gemeenten in Heuvelland samengewerkt. Een aantal projecten loopt nog. Bij collega-gemeenten wordt geen grote urgentie ervaren.
20	13	Voorwoord programma	In hoeverre is de basis op orde binnen de Gemeente Voerendaal voor wat betreft het kunnen aanbieden van reguliere taken? Wat is er de komende jaren voor nodig om de basis op orde te krijgen/ te houden?	DV	In kwalitatieve en kwantitatieve zin is de druk op de organisatie hoog. Deze druk is de afgelopen jaren toegenomen aangezien de complexiteit van opgaven toeneemt, doordat wettelijke eisen toenemen en doordat middelen (beschikbaarheid personeel en financiën) afnemen of onzeker zijn. Momenteel is reguliere dienstverlening op orde, waarbij de uitdagingen blijven bestaan. Investerings in informatiseren, systemen, opleiden, functiegebouw en arbeidsvoorwaarden blijven noodzakelijk. Dit alles betekent ook dat de bedrijfskosten een steeds groter deel van de begroting (gaan) vormen.

21	16	Bestuur en Ondersteuning	Pag. 16 Interne en externe dienstverlening, financiën. Het doel is om de interne en externe dienstverlening verder te optimaliseren. Vraag: Hebben wij een overzicht van de afhandelingstermijn op vragen die burgers stellen, wordt dit gemonitord?	PvdA	In 2025 willen wij "afhandelingstermijnen" of doorlooptijden van aanvragen, gaan benoemen als prestatieindicator en op zoek gaan naar een geschikte tool om dit te monitoren.
22	16	Bestuur en ondersteuning	Hier staat "Portefuillehouder: Burgemeester Houben". Klopt dit (nog) wel voor de begroting van 2025?	VA	Bij de behandeling van de begroting in de raad wordt de burgemeestersfunctie ingevuld door Wil Houben.
23	16	bestuur en ondersteuning	In deze paragraaf wordt burgerparticipatie voor de eerste keer genoemd. In de begroting zelfs 44 keer. Wordt dit beleid toegepast op iedere gemeentelijke activiteit/project? Zoja, hoe dan? Kunt u enkele herkenbare recente voorbeelden noemen met de daarbij ondernomen vorm waarin burgerparticipatie heeft plaatsgevonden?	VVD	Bij vaststelling van het participatiebeleid en -afwegingskader is aangegeven dat de implementatie over een langere periode via verschillende projecten en activiteiten vorm gaat krijgen. Voorbeelden van lopende projecten en activiteiten zijn Voerendaal-Oost (diverse sessies met inwoners), Programma Ubachsberg (Inwonersdialoog en bijeenkomsten met partners) en de kernbudgetten (open oproep aan inwoners).
24	16	bestuur en ondersteuning	Wat doen wij nu om de effecten van de ravijnbegroting 2026 te mitigeren?	VVD	Dit wordt onderdeel van het proces ravijnjaar -Begroting 2026. Op dit moment zijn nog geen keuzes doorgevoerd aangezien daarmee de problemen die door toedoen vanuit medebewindstaken ontstaan, zonder hulp vanuit het rijk zouden worden opgelost met als gevolg dat op lokaal niveau keuzes moeten worden gemaakt en gevoeld.
25	16	bestuur en ondersteuning	We hebben meermaals gevraagd om cafetariamodel, kerntakendiscussie en niet vooruitschuiven tot na de verkiezingen. Is het correct dat we in 2025 op geen enkel programma bezuinigen. Als dat een verkeerde veronderstelling is kunt u dan een overzicht verstrekken waaruit blijkt dat we in 2025 bezuinigen. En is het juist dat we in de begroting 2026 een pas op de plaats gaan maken.	VVD	Het is correct dat er geen bezuinigingen op lopende afspraken hebben plaatsgevonden. Op dit moment zijn nog geen keuzes doorgevoerd aangezien daarmee de problemen die door toedoen vanuit medebewindstaken ontstaan, zonder hulp vanuit het rijk zouden worden opgelost met als gevolg dat op lokaal niveau keuzes moeten worden gemaakt en gevoeld.
26	16	bestuur en ondersteuning	We willen graag een overzicht van hoe u de raad sinds 2023 heeft meegenomen in de voorbereiding op de ravijnjaren?	VVD	Op meerdere momenten is aangegeven dat er nog geen keuzes worden doorgevoerd aangezien daarmee de problemen die door toedoen vanuit medebewindstaken ontstaan, zonder hulp vanuit het rijk zouden worden opgelost met als gevolg dat op lokaal niveau keuzes moeten worden gemaakt en gevoeld. Derhalve is er nog geen sprake van specifieke voorbereiding op de ravijnjaren, buiten de informatie die eerder in de raadsinformatiebrief gedeeld is.
27	17	Bestuur en Ondersteuning	Speerpunten 2025. 1. Wanneer Q? verwacht u de Toekomst Visie 2025-2040 aan te bieden ?	DV	Het proces Toekomstvisie wordt zorgvuldig doorlopen met ruime aandacht voor bestuurlijke betrokkenheid en maatschappelijke participatie. Afhankelijk van de voortgang van deze dialoog/dialogen vindt oplevering plaats, sowieso niet eerder dan q4 2025.
28	17	Bestuur en Ondersteuning	Speerpunten 2025. 3. Valt hier ook onder de berichtgeving van Overheid.nl waar je bericht krijgt van aanvragen voor omgevingsvergunningen ?	DV	Nee. Dit gaat via RX Mission
29	17	Bestuur en Ondersteuning	Speerpunten 2025. 4. Hoe denkt u het informatiemanagement beter te kunnen te positioneren binnen de organisatie ?	DV	Om het informatiemanagement in 2025 beter te positioneren binnen de organisatie, richten we ons op verschillende invalshoeken. Enerzijds, gaan we het Strategisch Informatie Overleg, als platform voor belangrijke beslissingen rondom informatiemanagement en digitalisering, herinrichten. Anderzijds, willen we meer draagvlak gaan creëren bij de medewerkers aangaande alle ontwikkelingen op het gebied van digitalisering en informatiemanagement.
30	17	Bestuur en Ondersteuning	Risico's. ad 3 en4. Hoe wilt u dit realiseren middels uitbreiding eigen personeel of ook in breder verband door samenwerking ?	DV	Beide. Zowel groei in personeel alsmede bekijken of dit in Parkstad (PIT) verband verder kan worden opgepakt.
31	17	Bestuur en ondersteuning	Bij het 2de speerpunt staat: "Uitvoering Nota Verbonden partijen" Welke punten/ aanbevelingen wilt men precies gaan uitvoeren van deze nota? Of is men voornemens om alle punten/ aanbevelingen uit te gaan voeren?	VA	De nota verbonden partijen wordt in q4 2024 of in q1 2025 aangeboden aan de raad. Het gaat dan om de uitvoering van deze nota.
32	17	Bestuur en ondersteuning	Bij het 4de speerpunt staat: "Verder inzicht creëren in onze digitale volwassenheid en betere positionering van informatiemanagement in de organisatie." Op welke manier wilt men deze verbeterde positionering van informatiemanagement in de organisatie realiseren?	VA	Om het informatiemanagement in 2025 beter te positioneren binnen de organisatie, richten we ons op verschillende invalshoeken. Enerzijds, gaan we het Strategisch Informatie Overleg, als platform voor belangrijke beslissingen rondom informatiemanagement en digitalisering, herinrichten. Anderzijds, willen we meer draagvlak gaan creëren bij de medewerkers aangaande alle ontwikkelingen op het gebied van digitalisering en informatiemanagement.

33	17	Bestuur en ondersteuning	Onder Risico's staat: "Ad 1: Het opstellen en opleveren van de Toekomstvisie is al een aantal keren als speerpunt opgenomen de afgelopen jaren. Mede door beperkte capaciteit is hier nog geen gevolg aan gegeven. De steeds verdere doorwerking van de situatie op de arbeidsmarkt en de financiële uitdagingen maken het noodzakelijk om hier in 2025 prioriteit aan toe te kennen." Wat is de reden/ veranderd dat het nu noodzakelijk is om hier in 2025 wel prioriteit aan toe te kennen?	VA	Zoals in diverse (P&C-)rapportages en in raadsvergaderingen benoemd zien we dat de complexiteit van opgaven toeneemt, dat wettelijke eisen toenemen en dat middelen (personeel en financiën) afnemen of onzeker zijn. Dit maakt dat de urgentie toeneemt om hierover de maatschappelijke en bestuurlijke dialoog te voeren, zodat afwegingen op basis van actuele inzichten gemaakt kunnen worden.
34	18	Programma bestuur en ondersteuning	Bij overige baten en lasten is tov 2024 de komende jaren een flinke stijging te zien. Wat is daar de oorzaak van?	CDA	Betreft de cumulatieve stijging van de stelpost loon- en prijsstijging.
35	18	Bestuur en ondersteuning	De kosten overhead stijgen aanzienlijk in de raming van 2025. Kan er worden aangegeven waar die stijging door veroorzaakt wordt? Zijn er mogelijkheden om de kosten overhead in te perken? Zo ja, waar kunnen we dan aan denken?	DV	Zie pag. 149 t/m 153 toelichting mutaties overhead. Daarnaast wijziging toerekening salariskosten alsook de incidentele aanvullende projectmatige ondersteuning t.b.v. informatiemanagement.
36	18	bestuur en ondersteuning	Uitleg hogere baten in 2025 ten opzichten van voorgaande jaren algemene uitkeringen/gemeentefonds?	DV	De algemene uitkering gemeentefonds is opnieuw berekend op basis van de meicirculaire 2024.
37	18	Bestuur en ondersteuning	Hoe moeten we de tabel op pagina 18 lezen (raming 2025 na wijziging in relatie tot raming 2025)?	DV	Raming 2025 na wijziging geeft de bijgestelde raming meerjarenbegroting 2024, jaarschijf 2025 weer.
38	18	Bestuur en Ondersteuning	de totaal bedragen voor de lasten en baten komen niet overeen met de getallen genoemd op blz 147 overzicht baten en lasten ? Hoe komen de getallen op blz 147 tot stand ?	DV	Onderdeel van de lasten en baten Bestuur en Ondersteuning zijn ook de algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en mutaties in reserves welke op pagina 147 afzonderlijk worden gepresenteerd.
39	18	Bestuur en ondersteuning	Tabel: graag onvangen we een toelichting op de ontwikkeling van enkele posten door de jaren heen. Lasten kant: Treasury en Overige baten en lasten..... Baten kant: Mutaties en reserves.	VA	<u>Treasury</u> : Voor de toerekening van rente wordt gebruik gemaakt van een renteomslagpercentage. Deze toerekening moet als negatieve last worden verantwoord. Doordat meer rentekosten worden toegerekend dan de werkelijke rentekosten ontstaat een negatieve last. <u>Overige baten en lasten</u> : De meerjarige stijging komt door de cumulatieve raming van de stelpost loon- en prijsstijging. <u>Baten mutaties reserves</u> : Verwezen wordt naar de overzichten op pagina's 156-157 en 174 t/m 177 waar de mutaties op reserves nader zijn uitgesplitst.
40	22	veiligheid en handhaving	afkorting ACT? Of betekend dit hierop acteren cq anticiperen? Deze afkorting is niet opgenomen in de afkortingenlijst.	DV	De naam ACT! staat voor doen, actief, sterk, kracht en actie.
41	22	Veiligheid en Handhaving	Hier staat "Portefuillehouder: Burgemeester Houben". Klopt dit (nog) wel voor de begroting van 2025?	VA	Bij de behandeling van de begroting in de raad wordt de burgemeestersfunctie ingevuld door Wil Houben
42	22	Veiligheid en Handhaving	Bij het 2de speerpunt staat: "Het versterken van de bestuurlijke weerbaarheid aan de hand van prioriteiten die worden vastgesteld naar aanleiding van de handreiking Limburgse Norm." Welke prioriteiten zijn dit en wanneer zijn of worden die door wie vastgesteld?	VA	De Limburgse Norm is een handreiking die gezien kan worden als een hulpmiddel om, op het gebied van weerbaarheid, de eigen organisatie verder te versterken. Momenteel wordt informatie opgehaald in de gehele organisatie om te stand van zaken op te maken van de weerbaarheid van de gemeente. Veel van wat in de handreiking staat beschreven is al onderdeel van de bestuurlijke/uitvoeringsplannen die gehanteerd worden binnen de gemeentelijke organisatie. Aan de hand van de checklist Limburgse Norm wordt door college besloten op welke thema's extra ingezet wordt. Het streven is om dat begin 2025 inzichtelijk te hebben.
43	22	Veiligheid en Handhaving	Bij het derde speerpunt staat: "Ook wordt gemonitord of de maatregelen die zijn vastgesteld aan de hand van het samengestelde veiligheidsbeeld, volgens afspraak worden uitgevoerd of opgevolgd." Welke maatregelen zijn dit, hoe gaat men monitoren of ze via afspraak worden uitgevoerd en krijgt de raad hier een terugkoppeling van?	VA	De maatregelen zijn nog niet vastgesteld, dat wordt in de werkgroep buitengebied besproken op basis van signalen en meldingen die op verschillende manieren zijn opgehaald. Deze maatregelen worden opgenomen in het plan van aanpak waaraan ook een verantwoordelijke partner wordt toegekend. Het overleg van de werkgroep wordt structureel 2 jaarlijks ingepland, waarbij de voortgang van de maatregelen worden gemonitord en waar nodig worden bijgestuurd. Terugkoppeling vindt plaats via de evaluatie van het Uitvoeringsprogramma.
44	22	Veiligheid en Handhaving	Thematische controles. Hoe en wanneer wordt de Raad geïnformeerd over deze controles?	VVD	De raad wordt niet standaard geïnformeerd over thematische controles tenzij daar aanleiding toe is.

45	23	Veiligheid en handhaving , ad 1 maatschappelijk effect	Wat zijn de geprioriteerde thema's voor gemeente Voerendaal?	CDA	De thema's die geprioriteerd zijn: Veilige woon- en leefomgeving, Jeugd en Veiligheid (jeugdoverlast en (ondermijnende) jeugdcriminaliteit), Integriteit en Veiligheid (ondermijnende criminaliteit), Digitale criminaliteit en Zorg en veiligheid. Daarnaast krijgen ook de thema's High Impact Crimes (HIC), het buitengebied, fysieke veiligheid – brandweerrisicoprofiel en Bedrijvigheid en veiligheid de nodige aandacht.
46	23	Veiligheid en handhaving , risico's	Er wordt geen budget opgenomen voor de bestuurlijke aanpak, is er wel een maximaal bedrag afgesproken?	CDA	Nee, er is geen maximaal bedrag afgesproken, omdat vooraf niet te voorspellen is welke casuïstiek of problematiek er speelt waar de nodige maatregelen voor getroffen moeten worden, of dat er een crisis is waar op ingespeeld moet worden. Verantwoording over de gemaakte kosten vindt plaats bij de voorjaarsrapportage, najaarsrapportage en de jaarrekening.
47	23	Veiligheid en Handhaving	Risico's. Vraag: Hoe is de invulling van de BOA capaciteit op dit moment?	PvdA	Onze boa capaciteit bestaat uit 2 fte.
48	23	Veiligheid en Handhaving	In de eerste alinea onder de titel: "Wat is het (maatschappelijk) effect?" staat: "Omdat de vraag vanuit inwoners naar leefbaarheid en veiligheid groter is dan hetgeen geleverd kan worden, zijn op basis van de actuele veiligheidssituatie (vastgesteld in samenwerking met politie, OM, lokale cijfers en openbare bronnen) zowel regionaal als lokaal keuzes gemaakt. Dit heeft geleid tot een aantal geprioriteerde thema's....." Welke thema's hebben prioriteit gekregen en is dit regionaal bepaald of specifiek voor Voerendaal?	VA	De thema's die geprioriteerd zijn, zijn Veilige woon- en leefomgeving, Jeugd en Veiligheid (jeugdoverlast en (ondermijnende) jeugdcriminaliteit), Integriteit en Veiligheid (ondermijnende criminaliteit), Digitale criminaliteit en Zorg en veiligheid. Daarnaast krijgen ook de thema's High Impact Crimes (HIC), het buitengebied, fysieke veiligheid – brandweerrisicoprofiel en Bedrijvigheid en veiligheid de nodige aandacht.
49	23	Veiligheid en handhaving	Ad. 1 "Geleid tot een aantal geprioriteerde thema's die de aandacht en capaciteit krijgen". Welke thema's worden hiermee bedoeld?	D66	De thema's die geprioriteerd zijn, zijn Veilige woon- en leefomgeving, Jeugd en Veiligheid (jeugdoverlast en (ondermijnende) jeugdcriminaliteit), Integriteit en Veiligheid (ondermijnende criminaliteit), Digitale criminaliteit en Zorg en veiligheid. Daarnaast krijgen ook de thema's High Impact Crimes (HIC), het buitengebied, fysieke veiligheid – brandweerrisicoprofiel en Bedrijvigheid en veiligheid de nodige aandacht.
50	23	Veiligheid en handhaving	"Verantwoording richting raad vindt achteraf plaats". Op welke manier wordt dit vormgegeven?	D66	Verantwoording over de gemaakte kosten vindt plaats bij de voorjaarsrapportage, najaarsnota en de jaarrekening.
51	23	Veiligheid en Handhaving	risico's: onvoldoende capaciteit. Wat gaat het bestuur aan extra acties ondernemen om de feitelijke politiesterke op te schroeven tot de politiesterke volgens de verdeelsleutel?	VVD	Het bestuur blijft hier aandacht voor vragen onder andere middels een Limburgse lobby die aansluit op de landelijke lobby.
52	23	Veiligheid en Handhaving	Hoeveel dagen duurt het gemiddeld voordat een inval plaatsvindt in een hennepplantage, xtc-lab, etc. in onze gemeente?	VVD	Dat is van meerdere factoren afhankelijk, waaronder gevaarstelling, concreetheid van een melding en overige signalen die reeds bekend zijn. Alle meldingen worden <i>gewogen</i> , met diverse betrokken partners afgestemd waarna indien noodzakelijk actie wordt ondernomen.
53	23	Veiligheid en Handhaving	Kunt u ons inzicht geven in hoeveel hennepplantages, xtc-laboratoria, illegale prostitutie, en andere ondermijnende activiteiten plaatsvinden in Voerendaal sinds 2022?	VVD	hennepplantages: 3 in 2022, 5 in 2023 en 2 in 2024 (en 2 woningsluitingen ivm aantreffen drugserelateerde activiteiten in 2022 en 2023) drugslab: 0 illegale prostitutie: 1 in 2022 Daarnaast worden alle meldingen die mogelijk duiden op ondermijnende activiteiten, besproken in lokaal overleg.
54	23	Veiligheid en Handhaving	Landelijk is er een actie dat politie weer in gemeentehuizen komt te zitten voor herkenbaarheid en toegankelijkheid voor de burger. We hebben dit eerder ook gevraagd voor zowel gemeentehuis of leegstand in het centrum. Zijn er concrete plannen voor? Zo nee, waarom niet?	VVD	Vooralsnog zijn er geen concrete plannen om politieposten in te richten in gemeentehuizen.
55	24	Veiligheid en Handhaving	Baten Openbare orde en veiligheid gaat in 2023 van 102 naar de volgende jaren 5. Wat is de reden van dit grote verschil?	DV	In 2023 is incidenteel subsidie ontvangen voor versterking aanpak ondermijning (RIEC) en versnelling realisatie flexwoningen (Provincie Limburg).
56	24	Veiligheid en Handhaving	In de begroting staat niets opgenomen over CNO te Ubachsberg. Wat is de status ook in het licht van de toezegging dat de crisisopvang na 1,5 jaar wordt gesloten? Is er een verzoek binnen gekomen om CNO open te houden?	VVD	De afspraak van een crisisnoodopvang voor 1,5 jaar is nog steeds de vigerende afspraak. Er is geen concreet verzoek ontvangen om de CNO langer open te houden, in het licht van de maatschappelijke opgave wordt vanuit provincie wel naar gemeenten gesignaleerd dat dit wat hen betreft een overweging zou moeten zijn.

57	28	Verkeer, vervoer en waterstaat, wat valt onder dit programma	Wat is de reden dat waterstaat niet genoemd wordt bij de taakvelden, zie ook ad 3 pagina 29?	CDA	Deze huidige programmabenoaming is conform de in het BBV genoemde IV3 taakvelden.
58	28	Verkeer, vervoer en waterstaat	speerpunten 2025 1. de financiële status van het totale project al inzicht of het voorhanden budget toereikend is ?	DV	Op dit moment is er nog geen definitieve kostenraming beschikbaar. Nog niet alle resultaten van de benodigde onderzoeken zijn beschikbaar en het ontwerp is ook nog niet geheel gereed. Zodra vorenstaande gegevens beschikbaar zijn, wordt nog onderzocht of er ten aanzien van de uitvoering nog optimalisaties mogelijk zijn. Op basis van de huidige voorlopige ramingen kan geconcludeerd worden dat budget en raming niet op elkaar aansluiten. Uit de voorlopige analyse wordt dit verschil vrijwel geheel veroorzaakt door indexeringen.
59	28	Verkeer, vervoer en waterstaat	Pag. 28 Speerpunten 2025. Mobiliteit, Vraag: Welke investeringen worden er gedaan in fietsinfrastructuur om duurzame mobiliteit te bevorderen?	PvdA	Het onder 2. opgenomen speerpuntproject Putterweg/Retersbekerweg is primair vanuit fietsveiligheid ingestoken. Bij het project Herinrichting vijfsporang Mingersborg worden ook fietsvoorzieningen aangebracht.
60	28	Verkeer, vervoer en waterstaat	Pag. 28 Vraag: Wordt er geïnvesteerd in het verbeteren van verkeersveiligheid in woonwijken en schoolomgevingen?	PvdA	Ja. Bij herinrichting van woonwijken en schoolomgeving heeft de veiligheid van met name de zwakke verkeersdeelnemer de eerste prioriteit. Daarnaast wordt incidenteel, in samenspraak met buurtverenigingen bekeken of we lokale knelpunten met eenvoudige middelen kunnen aanpakken
61	28	Verkeer, vervoer en waterstaat	Pag. 28 Speerpunten 2025. punt 6. Vraag: Wat is de stand van zaken met betrekking tot de Kerkstraat in Ubachsberg? Zit er nog perspectief in de optimalisering?	PvdA	Ja. Bij de voorbereiding is aansluiting gezocht bij de aanpak cf. Programma Ubachsberg. Dit heeft invloed gehad op de doorlooptijd, maar leidt naar verwachting tot een breder draagvlak voor te nemen maatregelen.
62	28	Verkeer, vervoer en waterstaat	Wat valt er binnen dit programma onder 'waterstaat'?	VA	De naam van het Programma is conform beschrijving in het BBV. Dit dekt voor Voerendaal wellicht niet volledig de lading.
63	28	Verkeer, vervoer en waterstaat	Speerpunt 6: "Optimalisering Kerkstraat." Graag ontvangen we een plan inclusief tijdlijn voor dit speerpunt.	VA	Op dit moment kan geen specifieke tijdlijn worden gepresenteerd. Het tijdsverloop is grotendeels afhankelijk van het participatieproces. Dit wordt momenteel vormgegeven cf. de aanpak van Programma Ubachsberg.
64	29	Verkeer, vervoer en waterstaat	Als nu al bekend is dat de taakstellende budgetten onvoldoende zijn, welke ambities dienen dan bijgesteld te worden gebaseerd op de risicobepaling?	CDA	Bijstelling van ambities is sterk afhankelijk van de aard en inhoud van de projecten en de grootte van een eventueel tekort.
65	29	Verkeer, vervoer en waterstaat	Waar zijn de lasten en baten voor parkeren voor bedoeld?	DV	Conform voorschriften BBV worden hier de lasten en baten betreffende de gehandicaptenparkeerkaart begroot.
66	29	Verkeer, vervoer en waterstaat	Risico's: Hoe wordt de raad bij nieuw beleid meegenomen inzake ambitieniveau?	DV	De raad is cq wordt bij het opstellen van nieuw beleid middels thema-sessies meegenomen en betrokken bij het bepalen van ambitieniveaus.
67	29	Verkeer, vervoer en waterstaat	hogere kosten lease bedrijfswagens. Mogelijkheid bekijken bij nieuwe contracten om goedkopere bedrijfswagens te leasen, dit om kosten te sparen. (ook pag. 150)	DV	De vervanging van de bedrijfswagens zal Europees worden aanbesteed. Wij hebben hiermee de verwachting dat dit de meest voordelige prijskwaliteit verhouding oplevert.
68	29	Verkeer, vervoer en waterstaat	Wat wordt bedoeld met de omschrijving van het volgende risico: "Specifiek voor het onderdeel Kerkstraat kan het zo zijn dat een verkeerskundige oplossing niet te vinden is binnen het huidige profiel."	VA	De ruimtelijke mogelijkheden in de Kerkstraat zijn gezien de beperkte breedte beperkt. Binnen deze beperkte ruimte dienen de functies - met name veilige afwikkeling van de verschillende verkeersstromen en parkeren - te worden gecombineerd. Daarnaast is een volledige herinrichting niet aan de orde, waardoor compromissen onvermijdelijk zijn.
69	32	Economie, risico's	Is de vergrijzing van de huidige bewonerspopulatie geen risico?	CDA	De vergrijzing van de bevolking kan een risico vormen, afhankelijk van hoe goed een samenleving is voorbereid op de uitdagingen die het met zich meebrengt. In het kader van de doelen die genoemd zijn in de begroting hoeft dit geen groot risico te zijn. Aan de andere kant kan vergrijzing ook kansen bieden, zoals het feit dat een grotere doelgroep de mogelijkheid heeft om gebruik te maken van de toeristische faciliteiten van de gemeente.
70	32	Economie, risico's	Is de stijging van de huur van de winkelpanden in Voerendaal geen risico?	CDA	Dat kan een risico zijn. In 2024 is stichting Streetwise ingehuurd om samen met ondernemersvereniging Furethela dit probleem in kaart te brengen en het gesprek aan te gaan met Rialto (de verhuurder).
71	32	Economie	Speerpunt 3: Is dit een speerpunt? Zo ja, kunt u dit nader toelichten. Voerendaal kent vrijwel geen winkelleegstand; er wordt beschreven dat dit wordt gemonitord. Stel er komt in de toekomst leegstand, ligt er dan een plan om die leegstand verder te voorkomen of de leegstaande panden op te vullen?	DV	Het programma Economie streeft naar het bieden van een goed vestigingsklimaat voor winkels en bedrijven, met als doel om een aantrekkelijke gemeente voor inwoners te zijn. Voerendaal kent een beperkt aantal winkels en bedrijven en is daardoor kwetsbaar. Om het vestigingsklimaat op het huidige niveau te houden zien wij als een speerpunt. Met monitoren bedoelen we o.a. het onderhouden van contacten met ondernemers, zodat vroegtijdig geanticipeerd kan worden op bijvoorbeeld leegstand. Is een dergelijk scenario aan de orde, dan worden op dat moment maatregelen besproken (of zoals u stelt: een plan gemaakt) samen met de ondernemers.
72	32	Economie	Wat willen we bereiken? 3e regel: mogelijk staat tussen haakjes. Betekent dit dat het nog maar de vraag is of de speerpunten uitgevoerd gaan worden?	DV	Het is nog niet duidelijk welke speerpunten uit de visie Toerisme komen. De financiële implicatie is daarom ook nog niet duidelijk.

73	32	Economie	Wat gaan we er voor doen? Punt 3: iets monitoren wat al gerealiseerd is kan toch niet echt een speerpunt zijn. Zou het speerpunt niet moeten zijn dat men ook nog er naar streeft om die laatste 5% te verminderen bij voorkeur zelfs ernaar streeft om totaal geen leegstand te realiseren?	DV	We blijven actief in gesprek met ondernemers zodat geanticipeerd kan worden op veranderingen (zie eerdere beantwoording). Een frictieleegstand van ongeveer 5% bij winkels wordt als gezond beschouwd omdat het duidt op een evenwichtige dynamiek tussen vraag en aanbod in de vastgoedmarkt. Het geeft mogelijkheden voor (lokale) ondernemers om in Voerendaal te ondernemen.
74	32	Economie	ad 1, 2e regel: er wordt hier gesproken over stimuleren van werkgelegenheid. Is er dan wel voldoende personeel te vinden? Het betreft immers een sector waar er grote tekorten zijn. Is dit juist geen risico?	DV	De rol van de lokale overheid is om de voorwaarden te scheppen voor bijvoorbeeld het stimuleren van werkgelegenheid.
75	32	Economie	ad 2: Het wandelnetwerk wordt toch niet uitgebreid. Het kunnen volgen van routes wordt anders/uitgebreider. Hoe stimuleert dit de economie?	DV	Het geeft een impuls aan het thema 'wandelen in toerisme': een van de basisproducten van toeristisch zuid-Limburg. De economie wordt gestimuleerd door bijvoorbeeld horecabezoek, winkelbezoek, overnachtingen, etc.
76	32	Economie	Hier staat "In 2024 wordt een gemeentelijke Visie toerisme opgesteld." Is dit correct?	VA	Dat klopt. Deze zal in 2025 worden voorgesteld aan de raad.
77	32	Economie	Hier staat "Op basis van deze visie worden speerpunten vastgesteld die (mogelijk) in toekomstige begrotingen worden meegenomen." Welke speerpunten zijn dit?	VA	Die komen voort uit de visie. De visie is momenteel nog niet afgerond.
78	32	Economie	Hoe kan het dat slechts een pagina over Economie staat?	VVD	Economisch beleid is grotendeels regionaal vastgelegd in de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL, vastgesteld door de raad in 2017). Hierin zijn regionale afspraken gemaakt over de hoofdstructuur van winkel-, kantoren- en bedrijventerreinlocaties. De lokale opgaves op Voerendaalse schaal passen daardoor op 1 pagina.
79	32	Economie	Waarom wordt leegstand in de winkelcentra niet als risico vermeld?	VVD	Dat kan globaal gezien worden als risico, maar is momenteel niet aan de orde, aangezien het binnen de geaccepteerde norm voor gezonde leegstand valt.
80	32	Economie	We horen van de winkeliers dat de huren exorbitant zijn (en almaar worden verhoogd)? Kunt u een inzage geven in de huurverhoging vanaf 2022 tot en met heden in percentage?	VVD	Dit zijn privaatrechtelijke afspraken tussen winkelier en verhuurder.
81	32	Economie	Ondernemers overwegen om de huurcontracten niet te verlengen. Is dit bij u bekend en welke acties onderneemt u (naast inzet Streetwise)?	VVD	Dit is bekend. Op dit moment is de eerste stap om Streetwise de problemen in kaart te laten brengen en gesprekken te laten voeren tussen huurder en verhuurder.
82	33	Economie	Welke factoren spelen een rol bij de lagere lasten bij de economische ontwikkeling?	DV	Betreft gewijzigde toerekening van salariskosten.
83	33	Economie	economie wat mag het kosten: kunt een overzicht geven van kosten en baten op economie (sinds 2022)?	VVD	Overzicht is als separaat document bijgevoegd.
84	33	Economie	Klopt het dat de totale investering in Economie ieder jaar terugloopt? Wat zijn hier de redenen voor?	VVD	Het budget voor programma economie betreft met name jaarlijks terugkerende kosten voor deelname aan Land van Kalk, Visit Zuid-Limburg, ondersteuning ondernemersverenigingen, etc. Incidentele pieken zijn te zien bij investeringen zoals in het knopen lopen netwerk.
85	36	Onderwijs	Kan er een overzicht worden verstrekt waarin de ondernomen acties en effecten van de extra middelen die vrijgemaakt zijn (motie, €150.000) om het proces rondom de scholen in Ransdaal en Ubachsberg te versnellen?	DV	Deze middelen worden ingezet voor de inhuur van een externe projectleider en het uitvoeren van de haalbaarheidsstudie/locatieonderzoek voor Ubachsberg en Ransdaal.
86	36	Onderwijs	€30.000 vervallen ivm wegvallen onderhoud Cortemich. Wordt gemonitord dat Inovvo wel jaarlijks onderhoud pleegt volgens MJOP? (ook pag 150)	DV	Het wegvallen van deze reservering gaat over het beheer, en niet over onderhoud. Tot nu toe hebben we rekening gehouden met te maken kosten voor beheer op het moment dat het gebouw bij de gemeente in beheer zou komen. Hier is geen sprake meer van en daarmee vallen deze kosten vrij. Het betreft geen budget voor onderhoud. het uitvoeren van MJOP is onderdeel van de gesprekken die er zijn tussen gemeente en schoolbestuur.
87	36	Onderwijs	Vraag: Hoe waarborgt de gemeente Voerendaal de kwaliteit en toegankelijkheid van peuteropvang en kinderopvang?	PvdA	De gemeente heeft de GGD opdracht gegeven inspectie uit te voeren op de landelijke kwaliteitseisen peuter- en kinderopvang die inspecties worden jaarlijks uitgevoerd. Daarnaast voeren we ieder kwartaal overleg met de aanbieders, maken de aanbieders onderdeel uit van het LEA overleg en jaarlijks verantwoorden de gesubsieerde partners zich over het aanbod in hun jaarverslag aan de gemeente. De toegankelijkheid borgen we door te werken met subsidie en daarmee de ouderbijdrage zo laag als mogelijk houden zeker voor peuters met een doelgroep indicatie. Zij krijgen een aanbod van 16 uur peuteropvang (4 dagdelen) voor de prijs van 8 uur (2 dagdelen). Met de GGD zijn afspraken over stimuleren van aanbod peuteropvang en toeleiding van kinderen die extra stimulering kunnen gebruiken (doelgroep).

88	36	Onderwijs	Speerpunten 2025. punt 6 Ransdaal Vraag: Wat houdt een locatieonderzoek in? Wat wordt er dan concreet gedaan?	PvdA	Het doel van het haalbaarheidsonderzoek is om zowel op basis van een planologische, ruimtelijke als financiële analyse een advies te kunnen geven over de meest geschikte locatie van de school in de beide kernen. Dit ruimtelijk aspect behelst onder andere het opstellen van een vlekkenplan op basis van de gewenste ruimte van alle partners en omzetten van de benodigde ruimte in een massastudie alsmede een advies omtrent de inpassing van deze massa in de openbare ruimte. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met de totale locatie specifieke doorlooptijd en de input welke de directe partners, de omgeving alsmede de overige stakeholders meegeven. De onderzoeksresultaten worden niet alleen gebruikt om te komen tot een voorkeurslocatie, maar ook voor verdere uitwerking van de plannen.
89	36	Onderwijs	Hier staat: "De lerende gemeenschap is een belangrijke pijler van het programma Ubachsberg." Wat moeten we ons hierbij voorstellen? Graag ontvangen we een nadere toelichting inclusief enkele concrete voorbeelden? En aub niet verwijzen naar de paragraaf Ubachsberg op pagina 141 t/m 143	VA	De lerende gemeenschap is een inhoudelijk samenwerkingsconcept (ontwikkelmogelijkheden van kinderen, verbondenheid tussen generaties en leefbaarheid) wat momenteel wordt vormgegeven wordt en beslag krijgt in het (nieuwe) kindcentrum in Ubachsberg. Hierbij zijn of worden kindpartners, inwoners, verenigingen, (maatschappelijke) partners betrokken. Een concreet voorbeeld is kinderen betrekken bij de communicatie in de kern, volwassenen wordt gevraagd om kinderen workshops te geven over gebruik van multimedia, vloggen etc, zo ontstaat een Lerende Gemeenschap.
90	36	Onderwijs	Speerpunt 3. Cortemich, hier staat: "achterstallig onderhoud oppakken". Hoe kan het dat hier achterstallig onderhoud is ontstaan?	VA	Wij kunnen deze vraag niet exact beantwoorden aangezien dit verantwoordelijkheid van Innovo is. Met Innovo is hierover gesproken en zij hebben aangegeven dit op te pakken en achterstallig onderhoud op te pakken.
91	36	Onderwijs	Speerpunt 3. Cortemich, hier staat: "achterstallig onderhoud oppakken". Sinds wanneer is de gemeente en niet Innovo hier (weer) verantwoordelijk voor?	VA	Hier is Innovo verantwoordelijk voor, maar gemeente is hierover wel in gesprek aangezien gemeente met haar partners een up to date gebouw belangrijk vindt.
92	36	Onderwijs	"Ransdaal: perspectief school". Wanneer is hier daadwerkelijk duidelijkheid over (uiterlijke datum)?	D66	Zie RIB 491323 van 9/10/2024
93	36	Onderwijs	bibliotheek op school. Wat betekent dit voor aanpak laaggeletterdheid in de hele gemeente (impact op totale populatie)?	VVD	Volgens het principe 'Jong geleerd is oud gedaan' is de verwachting dat investeren in geletterdheid en leesplezier op jonge leeftijd bijdraagt aan verbetering van de geletterdheid op termijn en een duurzaam effect zal sorteren.
94	36	Onderwijs	Hoe kan het dat in het nieuwste schoolgebouw van de gemeente (Cortemich) sprake is van achterstallig onderhoud dat aangepakt moet worden? Wat is de gemeentelijke bijdrage hieraan en wat die van Innovo?	VVD	Innovo is verantwoordelijk voor het onderhoud. In gezamenlijke gesprekken tussen Innovo en gemeente is gebleken dat er sprake is van achterstallig onderhoud. De gemeente heeft Innovo er op aangesproken dit op te pakken.
95	36	Onderwijs	Is er een meerjarenonderhoudsplan en wie is daar verantwoordelijk voor?	VVD	Dit is de verantwoordelijkheid van Innovo en zij hebben desgevraagd aangegeven dat dit er is.
96	36	Onderwijs	Welke termijnen gelden (al dan niet indicatief) voor nieuwbouw bijgebouw en (grootschalige) renovatie van het schoolhoofdgebouw in Ransdaal? Kunt u aangeven welke opeenvolgende stappen gezet moeten worden om dit te doen?	VVD	Zie hiervoor de verstuurde raadsinformatiebrief en bijlagen van dd. 10-10-2024
97	37	Onderwijs, lasten	Wat is de oorzaak dat voor 2027 en 2028 de onderwijshuisvesting hoger zijn dan voorgaande jaren?	CDA	Kapitaallasten school Ubachsberg (zie pag. 162/163).
98	37	Onderwijs	Onder risico's; financiële dekking is een risico afhankelijk van verdere plan- en besluitvorming. Welke stappen kunnen er worden gezet om dit risico zoveel als mogelijk in te perken?	DV	Door het opstellen van realistische plannen voor nieuwbouw en financiële keuzes te maken binnen de begroting, zodat middelen gereserveerd kunnen worden voor de nieuwbouwplannen en langjarig rekening wordt gehouden met de extra kapitaallasten.
99	37	Onderwijs	Waaruit bestaat de post onderwijsbeleid en leerlingenzaken? Valt hier bureau VSV ook onder?	DV	Klopt. Tot dit taakveld behoren de lasten en baten betreffende huisvesting peuterspeelzalen, de voor- en vroegschoolse educatie, bureau VSV en leerlingenvervoer.
100	37	Onderwijs	Hier staat bij risico's: "Op dit moment is er bij verschillende partners sprake van een zeer dynamische werkomgeving, waardoor het niet voor iedere partner steeds mogelijk is om eenduidig en actief te participeren." Kan dit risico verder worden toegelicht en eventueel worden onderbouwd met voorbeelden uit de praktijk?	VA	Een voorbeeld wat hierbij hoort is bijvoorbeeld de krapte op de arbeidsmarkt die ook het onderwijs treft. Dat betekent dat er qua tijdsinvestering soms keuzes moeten worden gemaakt.
101	40	Sport, cultuur en recreatie	Gerichte ondersteuning vereniging per sector en per kern? Hoe is dit te combinerende een geplande sluiting van Op d'r Plats? 14 verenigingen en stichtingen maken gebruik van Op d'r Plats.	CDA	Ondersteuning van verenigingen vindt plaats binnen het kader en de geldende omstandigheden. De verenigingsondersteuning helpt waar nodig en mogelijk met een overgang of oplossing binnen de omstandigheden die er zijn.

102	40	Sport, cultuur en recreatie	Als speerpunt wordt onder 1 vermeld "het ontwikkelen van nieuw gemeentelijk accommodatiebeleid". Hoe zit het met het beleid tot het instand houden van bestaand accommodatiebeleid?	DV	Er is op dit moment geen accommodatiebeleid. Er wordt maatwerk toegepast per accommodatie. Dit is juist een belangrijke reden om aan accommodatiebeleid te gaan werken.
103	40	Sport, cultuur en recreatie	pag. 40 Wat willen we bereiken. Speerpunt 2025 Uitvoering nota Erfgoed. Vraag: Is de nota Erfgoed er al?	PvdA	De nota erfgoed zal begin 2025 worden aangeboden aan de raad.
104	40	Sport, cultuur en recreatie	pag. 40 Wat willen we bereiken. Speerpunt 2025 Uitvoering groenbeheer. Vraag: Hoe wordt het onderhoud van parken, plantsoenen en andere natuurgebieden gefinancierd om ze biodivers en duurzaam te houden?	PvdA	Onderhoud van het gemeentelijk groen wordt gefinancierd uit de reguliere begroting
105	40	Sport, cultuur en recreatie	Hier staat: "De uitdagingen die op ons afkomen op het gebied van zorg en ondersteuning, welzijn en de instandhouding van de leefbaarheid in de kernen kunnen we als gemeente niet alleen dragen. Hiervoor hebben we onze inwoners nodig." Wat heeft men nodig van onze inwoners? Graag enkele concrete voorbeelden.	VA	Inwoners weten wat er speelt en hebben zelf een belangrijke rol voor de leefbaarheid in de kernen. Inwoners kunnen hierbij ondersteunen door iets te doen voor hun buurtgenoten, mantelzorg te verlenen, vrijwilligerswerk te doen etc.
106	40	Sport, cultuur en recreatie	Wat is een "inclusieve en leefbare gemeenschap"? En wanneer is dat bereikt en waar kunnen we dat aan zien?	VVD	Dit een gemeenschap waarin iedereen de mogelijkheid heeft van de aanwezige voorzieningen gebruik te maken. Dit is bereikt als in of aan de voorzieningen geen belemmeringen zijn die het gebruik bemoeilijken.
107	40	Sport, cultuur en recreatie	"Ontwikkelen van nieuw gemeentelijk accommodatiebeleid?" Klinkt ons (vanzelfsprekend) als muziek in de (AGB-)oren. Waaruit bestaat dit concreet?	VVD	Met het opstellen van accommodatiebeleid stelt de gemeenteraad uitgangspunten vast voor de gemeentelijke accommodaties en daarbij kijken wij naar het gebruik, de bezettingsgraad en de behoefte. Uiteindelijk willen wij met het op te stellen beleid toe werken naar toekomstbestendig gemeentelijk vastgoed.
108	40	Sport, cultuur en recreatie	We hebben (onder andere) bij de jaarrekening gevraagd om een Integraal HuisvestingsPlan en om dit met verenigingen op te pakken. Hoe gaat dit opgepakt worden? Gebeurt dit samen met alle verenigingen, verenigingslocaties, kerkgebouwen, commerciële uitbaters (cafés, etc).?	VVD	In 2025 gaan we aan de slag met accommodatiebeleid dat zal opgepakt worden met betrokken stakeholders.
109	41	Sport, cultuur en recreatie	Bij het speerpunt van de eerdere pagina wordt onder ad 1 op pagina 41 als maatschappelijk effect vermeld "Duurzame, toekomstbestendige en betaalbare accommodaties waar inwoners gebruik van kunnen maken voor sport en recreatie". Hier wordt gesproken over het programma sport, cultuur en recreatie. Wordt onder ad 1 als maatschappelijk effect "cultuur" vergeten?	DV	Cultuur hoort hier zeker bij.
110	41	Sport, cultuur en recreatie	Ad. 3: er wordt enkel gesproken over beleid. Gaat het over enkel komen tot beleid of wordt hier ook ondersteuning bij aanvraag/verantwoording in meegenomen?	D66	Dit gaat enkel over het beleid.
111	41	Sport, cultuur en recreatie	U spreekt over verenigingen en hun maatschappelijke waarde. Kunt u ons een update geven hoe het zit met subsidiebeleid?	VVD	Op dit moment hanteren we de subsidieverordening 2019 en de nadere regels 2023. In 2025 worden de subsidieregels geactualiseerd. Het is nader te bepalen of dit om zowel de verordening als de nadere regels gaat of alleen om de nadere regels.
112	41	Sport, cultuur en recreatie	Is of wordt de maatschappelijke tegenprestatie geconcretiseerd? Kunt u een overzicht geven van concrete voorbeelden met datum en activiteit vanaf 2022 tot en met heden?	VVD	Met het aflopen van dit subsidietijdvak, loopt ook de MVA af, deze is gekoppeld aan dit subsidietijdvak. We voeren aan het einde een evaluatie uit van de MVA en brengen deze ook ter kennis van de gemeenteraad. Bij de evaluatie zullen we ook voorbeelden van MVA activiteiten die hebben plaatsgevonden opnemen.
113	41	Sport, cultuur en recreatie	p41. Ad4. U spreekt over "versterken van eigenaarschap": Waar denkt u aan als u het heeft over eigenaarschap van verenigingen?	VVD	We bedoelen hiermee dat verenigingen zich mede eigenaar voelen van de diverse maatschappelijke uitdagingen die we kennen. Verenigingen spelen hier nu en in de toekomst een belangrijke rol in.

114	42	sport, cultuur en recreatie	Wat als er een archeologische vondst is waarmee iets gedaan moet worden? Wat gaan dan gebeuren? Heeft u daarvoor een protocol.	VVD	<p>Wat er met vondsten moet worden gedaan of gebeuren is vastgelegd in het Europese Verdrag van Valletta en in de Erfgoedwet. Archeologische sporen en vondsten moeten zo veel mogelijk in de bodem bewaard blijven. Als dat niet mogelijk is moeten ze worden opgegraven en gedocumenteerd.</p> <p>Er zijn twee soorten vondsten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vondsten aangetroffen tijdens een archeologisch onderzoek. Deze vondsten gaan naar het provinciaal archeologisch depot in Heerlen voor onderzoek. De kosten hiervan worden gedragen door de initiatiefnemer (de vinder). 2. Toevalsvondsten betreffen archeologische resten die ontdekt worden tijdens niet archeologische graafwerkzaamheden. Indien de vondst behoudenswaardig wordt geacht en van nationaal belang is, dan wordt het werk stilgelegd. Indien de vondst niet van nationaal belang is dan kan de gemeente een rol nemen en met de initiatiefnemer afspraken maken over de vondst en mogelijke kosten voor onderzoek. Dit betreft maatwerk.
115	42	sport, cultuur en recreatie	Wat gaat dan gebeuren?	VVD	Zie vorig antwoord.
116	42	sport, cultuur en recreatie	Wat gaat dat kosten? Hoeveel geld is hiervoor beschikbaar? Is dit voldoende?	VVD	Zie vorig antwoord. Hier is geen budget voor opgenomen.
117	42	sport, cultuur en recreatie	Kan het opgegravene bewaard en tentoongesteld worden in de gemeente?	VVD	Ja, dat kan. Binnenkort worden enkele vondsten van Villa Voerendaal in het gemeentehuis tentoongesteld.
118	42	sport, cultuur en recreatie	Bij de opgraving in het centrum was er geen geld beschikbaar. Waardoor unieke archeologische vondsten door de projectontwikkelaar verkocht zijn. Moeten wij dat als gemeente willen?	VVD	De gemeente volgt het beleid zoals in het eerder antwoord omschreven. Meer informatie staat in de beleidsnota archeologie onder paragraaf 3.5.3: Omgang met toevalsvondsten.
119	46	Sociaal Domein	Speerpunt 1: Is het wettelijk toegestaan om een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren binnen de WMO?	DV	<p>Nee, het (wettelijke vastgestelde) abonnementstarief geldt voor alle Wmo-maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen en bedraagt voor iedereen, ongeacht inkomen, vermogen of gebruik, hetzelfde (max € 20,60). Het is een maxtarief. Gemeenten mogen wel een lagere eigen bijdrage vaststellen. Bijvoorbeeld voor huishoudens met een minimuminkomen. Vanaf 1 jan 2026 wordt naar verwachting de inkomensafhankelijke bijdrage weer ingevoerd.</p> <p>Aanvulling n.a.v. verdiepende vraag in commissievergadering: Vanuit de rijksoverheid wordt op dit moment monitoring uitgevoerd op het effect van eventuele stapeling van eigen bijdragen. De uitkomst hiervan wordt betrokken bij het opstellen van het wetsvoorstel.</p>
120	46	Sociaal domein	Speerpunten 2025. punt 2Vraag: Hoe krijgen we meer financiële grip op de grote jeugdzorgaanbieders? Om te voorkomen dat we na jaren van financieel wanbeleid weer financieel moeten investeren in herstelplannen zoals bij Xonar in 2023?	PvdA	Het krijgen en behouden van financiële grip op jeugdhulpaanbieders is een grote uitdaging. Enerzijds hebben we te maken met een open-eindregeling en moet passende jeugdhulp geboden worden. Anderzijds worden gemeenten gedwongen om in grotere verbanden samen te werken. Er worden afspraken gemaakt over een signalerings en waarschuwingssysteem op Zuid-Limburgse schaal. Voor JENS worden afspraken gemaakt over financiële grip, hier bent u per RIB van 8 oktober 24 over geïnformeerd.
121	46	Sociaal Domein	Welk beleid is specifiek voor de doelgroep ouderen, gelet op de toenemende/dubbele vergrijzing?	VVD	Onder andere extra inzet voor een toegankelijke Wmo en versterking van Burgerijen
122	47	Sociaal Domein	Onder 4 wordt aangegeven dat er voor een groter bereik wordt gezorgd voor de Burgerij(en). Kunt u ons uitleggen waar dit is op gebaseerd?	CDA	De Burgerij is de kern van het voorliggend veld in de gemeente Voerendaal. Idealiter bereiken wij alle inwoners met preventieve (zorg)vragen of hun sociaal netwerk willen verstevigen. Uit de jaarcijfers van de Burgerij blijkt echter dat ons grootste bereik nu onder ouderen ligt en zogenaamde doelgroepvrijwilligers. Sinds dit jaar bereiken we ook een groep jongeren tot 35 jaar. komend jaar zouden we graag ook de 40+ers, jongeren onder 18 en jonge ouders bereiken.
123	47	Sociaal domein	Bij punt 5 staat: "Betrekken van meer formele (zorg en welzijn) partners alsook meer informele partners (vrijwilligers van stichtingen, verenigingen) binnen de Burgerij." Wat wilt men precies bereiken en hoe gaat men dit doen?	VA	Ten aanzien van de formele partners willen we graag een professionele schil rondom de Burgerijen, zodat vrijwilligers worden bijgestaan daar waar de grenzen van vrijwilligerswerk in beeld zijn. Denk bijvoorbeeld aan het betrekken van de bibliotheek, Kompas en Cmww bij de taalclub en het buddyteam. Ten aanzien aan informele zorg denken we bijvoorbeeld aan het betrekken van andere vrijwilligersorganisaties die het aanbod binnen de Burgerij kunnen uitbreiden, denk aan samenwerkingen met de Zonnebloem, gehandicaptenplatform etc. met alle partners onderhouden wij goede contacten. de informele schil gaan we middels een minisymposium nadrukkelijker betrekken binnen de Burgerij.

124	47	Sociaal domein	Bij punt 5 staat: "(Preventieve) zorg wordt laagdrempelig toegankelijk voor alle inwoners binnen de vier kernen van Voerendaal." Welke (preventieve) zorg wordt hier bedoeld en hoe wordt bepaald of dit laagdrempelig toegankelijk is voor inwoners?	VA	Met preventieve zorg bedoelen we hier het aanbod (voornamelijk in de Burgerij) dat er voor zorgt dat mensen langer zelfredzaam blijven en kunnen blijven meedoen in de maatschappij. Te denken valt aan huiskamerprojecten, samen eten, buurtteam, buurtbus, etc. Laagdrempelig betekent dat dit vrij toegankelijk is (geen zware toets of indicatiestelling aan de voorkant) en makkelijk vindbaar is (in je eigen buurt/kern).
125	47	Sociaal domein	Bij punt 8 staat: "Versterken van de lokaal preventieve activiteiten georganiseerd door JENS. Dit dient na de tegenvallende resultaten in 2024 in 2025 een extra impuls te krijgen." Waarom zijn er tegenvallende resultaten in 2024? Welke lokale preventieve activiteiten worden hier bedoeld en hoe gaat men deze lokale preventieve activiteiten in 2025 versterken?	VA	De resultaten vielen tegen omdat er minder deelname was dan verwacht/gehoopt en er minder preventieve activiteiten werden aangeboden dan we verwacht hadden. We verklaren dit doordat de PR nog niet doeltreffend genoeg was, de jongerenwerker een tijd is uitgevallen en nog niet duidelijk was hoe goed aan te sluiten op de vindplaatsen. We denken bijvoorbeeld aan het aanbod van de jeugd- en jongerenwerker.
126	47	Sociaal domein	"In de brede samenleving een toename aan zorgvragen". Kunnen aantallen gespecificeerd worden, waarbij ook de trend in kalenderjaren inzichtelijk wordt?	D66	Ja, dat kan, er is een RIB hierover in voorbereiding.
127	47	Sociaal domein	"niet meer op iedere vraag een antwoord wordt geboden en opvoedvragen en -problemen bij het normale leven horen". Wat wordt hier wel/niet onder verstaan? Staat dit daarnaast niet haaks op andere uitspraken rondom preventie aanpak?	D66	De jeugdwet heeft als doel om niet alle vragen te problematiseren of te medicaliseren. Sommige opvoedvragen en -problemen horen bij de ontwikkelingsfase waar een kind zich in bevind. Een specialistische jeugdhulpvoorziening is hier niet altijd het antwoord op. Preventief en op een laagdrempelige wijze kan een schoolmaatschappelijk werker, een jongerenwerker opvoedtips geven aan ouders. Bij normaliseren behoort ook kinderen en ouders daar helpen waar de jeugdige zich bevindt: op school, bij de huisarts, bij de sportclub of vereniging.
128	47	Sociaal domein	"8. Preventieve activiteiten door JENS hadden tegenvallende resultaten in 2024". Wat was hier de oorzaak van?	D66	Er hebben minder kinderen deelgenomen dan verwacht en gewenst of de activiteiten waren minder aansprekend of krachtig. De reden is niet eenduidig te noemen. We zoeken de verklaring voorsnog in te weinig PR, activiteiten die onvoldoende aanspreken en niet aansluiten bij de vindplaatsen. Een andere verklaring is het tijdelijk uitvallen van de jongerenwerker.
129	47	Sociaal domein	Is er daarnaast tussentijds bijgestuurd?		Ja, er wordt tussendoor bijgestuurd en aangepast waar mogelijk, binnen de mogelijkheden die er zijn.
130	48	Sociaal domein, risico's	Hoe wordt de bereikbaarheid voor senioren van de OCK opgelost?	CDA	Waar dit van toepassing is kan de buurtbus ingezet worden, daarnaast zoeken we passende oplossingen.
131	48	Sociaal domein	Risico's punt 3. Vraag: Wat wordt er gedaan om de sociale basis in Voerendaal te versterken? Vindt er een ombuiging plaats van het versterken van de voorliggende voorzieningen en vermindering van geïndiceerde hulp?	PvdA	Door het anders organiseren en het maken van slimme verbindingen en samenwerkingen kunnen voordelen behaald worden. Een voorbeeld hiervan is het mixen van doelgroepen in Klimmen: door verschillende doelgroepen te combineren (Burgerij, de open inloop van Philadelphia en de geïndiceerde dagbesteding van Cicero) worden voordelen behaald voor wat betreft locatiekosten (één ruimte), personeelskosten (bezetting verdelen en elkaar ondersteunen) en makkelijk op- en afschalen van de ondersteuning aan de burger (laagdrempelig).
132	48	Sociaal domein	Risico's punt 5. Vraag: Kunnen we niet kiezen voor een ander inkoopmodel?	PvdA	De financiële problemen binnen de jeugdzorg zijn niet afhankelijk van het inkoopmodel. Er is al jaren sprake van een landelijke trend van stijgende jeugdzorgkosten bij gemeenten, enerzijds doordat er steeds meer sprake is van complexere problematiek van jeugdigen die specialistische jeugdhulp behoeven en anderzijds omdat het aantal jeugdigen in jeugdzorg blijft toenemen. Met de invoering van de hervormingsagenda de komende jaren hoopt men het tij te keren. Bovendien zijn de contracten lopende met zowel JENS als ook de segmenten wonen van de regio Zuid-Limburg.
133	49	Sociaal domein, lasten	Wat is de reden dat toegang en 1e lijnsvoorziening WMO in de raming 2025 tm 2028 meer dan de helft minder is dan 2024	CDA	In 2024 bestaat dit taakveld uit 1e lijnsvoorziening WMO en Jeugd. Door een wijziging in het BBV is dit taakveld met ingang van 2025 gesplitst in drie nieuwe taakvelden Toegang en 1e lijnsvoorziening WMO, Jeugd en Integraal.
134	49	Sociaal domein, lasten	Betekenen de nullen in de tabel dat de activiteiten niet meer uitgevoerd worden?	CDA	Met ingang van 2025 zijn in het BBV nieuwe taakvelden geïntroduceerd en zijn tevens enkele taakvelden komen te vervallen. De diverse activiteiten zijn in verband hiermee verschoven naar nieuwe taakvelden.
135	49	Sociaal domein, lasten	Wat is de reden dat arbeidsparticipatie in 2025 hoger is dan de voorgaande en toekomstige jaren?	CDA	Zie pag. 151 voor de toelichting onder het kopje 'Arbeidsparticipatie: arbeidsmarktbeleid'.
136	49	Sociaal domein, lasten	Wat is de oorzaak dat jeugdhulp zonder verblijf voor de komende jaren een lager budget heeft?	CDA	Door gewijzigde taakveld indeling in het BBV met ingang van 2025 hebben verschuivingen plaatsgevonden.

137	49	Sociaal Domein	De lasten voor het programma Sociaal Domein zijn in 2025 ca. 1 miljoen hoger als 2024, wat is hiervan de oorzaak ?	DV	Verwezen wordt naar de toelichtingen op pagina 148 t/m 152 waar mutaties voor netto (per saldo uitgaven/inkomsten) ruim € 400.000 worden toegelicht. Daarnaast is sprake van gewijzigde toerekening salariskosten. Aanvulling n.a.v. verdiepende vraag in commissievergadering: Stand per september 2024 --> 115 unieke klanten in Voerendaal ontvangen jeugdhulp
138	50	Sociaal domein	Onderaan de tabel staat "Totaal lasten", moet dit niet baten zijn?	VA	Klopt.
139	50	Sociaal domein	Financiële tabel voor programma Sociaal Domein: fout in tabel rondom baten, toch? Er staat nu "totaal lasten", maar dit moet naar onze mening "totaal baten" zijn.	D66	klopt.
140	54	Volksgezondheid en milieu	Milieu (afval, riolering en watertaken): Onder punt 1 is sprake van het project Voerendaal-Oost. Blijft dit project financieel haalbaar t.o.v. de gestelde doelen en de eventuele uitbreiding vanuit de KES (Klant Eis Specificatie) als gevolg van burgerparticipatie en mogelijke overige onvoorziene aspecten (resultaten bodemonderzoek, steigende prijzen door geopolitieke oorzaken en een tekort aan personeel)?	DV	Op dit moment is er nog geen definitieve kostenraming beschikbaar. Nog niet alle resultaten van de benodigde onderzoeken zijn beschikbaar en het ontwerp is ook nog niet geheel gereed. Zodra vorenstaande gegevens beschikbaar zijn, wordt nog onderzocht of er ten aanzien van de uitvoering nog optimalisaties mogelijk zijn. Op basis van de huidige voorlopige ramingen kan geconcludeerd worden dat budget en raming niet op elkaar aansluiten. Uit de voorlopige analyse wordt dit verschil vrijwel geheel veroorzaakt door indexeringen.
141	54	Volksgezondheid en milieu	U schrijft op pagina 54 dat afvalstromen op een duurzame/circulaire manier verwerkt en of afgevoerd worden tegen aanvaardbare maatschappelijke kosten. Sinds 2018 wijzen wij u erop dat bij tal van volkstuintjes asbestplaten zitten af te brokkelen in de ondergrond. Past dit in "duurzame verwerking van afvalstromen"? En kunt u aangeven wanneer u daar actie op gaat zetten?	VVD	De dakeigenaar is zelf verantwoordelijk voor het vervangen van zijn asbestdak. Dit kan door middel van een sloopmelding te doen bij de gemeente. Afhankelijk van een aantal voorwaarden kan de dakeigenaar zelf het dak vervangen of kan het zijn dat een asbestverwijderingsbedrijf dit moet doen.
142	54	Volksgezondheid en milieu	Wat is de status van het beleid rond (verwijdering van) asbest? Hoe ver staat het hiermee? En heeft de raad een besluit genomen om dit beleid stop te zetten?	VVD	Er is geen lokaal beleid m.b.t. het verwijderen van asbest, hier gelden de regels van de rijksoverheid voor.
143	55	Volksgezondheid en milieu	Milieu (afval, riolering en watertaken): Onder punt 7 wordt aangegeven de regeling van gratis aanbieden van grofvuil (2 keer/jaar) in stand te houden. Is het aantal afvaldumpingen in de voorliggende jaren (vanaf ingang van de regeling) afgenomen en wordt dankbaar gebruik gemaakt van de regeling (uit te drukken in aantallen/percentage van aanbiedingen i.r.t. aangesloten huishoudens)?	DV	De gratis-grofvuilregeling heeft de afgelopen jaren de volgende resultaten opgeleverd: In 2022 zijn er van gemeente Voerendaal 2.638 bezoeken geweest waarvan 2.497 gratis bezoeken. In 2023 zijn er 3.073 bezoeken geweest waarvan 2.915 gratis bezoeken. Te concluderen is dat er dankbaar gebruik wordt gemaakt van de gratis bezoeken. De illegale dumpingen zijn vanaf 2023 anders geregistreerd waardoor een vergelijk met voorgaande jaren niet te maken is. De gegevens van 2023 behelsde 307 meldingen tegenover 250 t/m 08-10-2024.
144	55	Volksgezondheid en milieu	Wat is het (maatschappelijk) effect?: Onder Ad 1 is sprake van een duurzame inrichting van de openbare ruimte. Hiertoe zal zondermeer behoren het toepassen van duurzame producten. Wordt ook rekening gehouden met eventuele risico's die verbonden zijn aan het toepassen van minder warm asphalt (met ingang van 2025)? Heeft de gemeente Voerendaal al eens nagedacht over deelname aan de proef van Rijkswaterstaat en andere partners, genaamd de ART (Asfalt Recycling Train)?	DV	Voor wat betreft de keuze van de verharding zal een integrale afweging worden gemaakt. Hierbij zullen de volgende aspecten een rol spelen: uitvoerbaarheid, uitstraling, snelheidsremmende werking, kosten, levensduur, beheer, herbruikbaarheid, overlast door geluid en trillingen en milieubelasting. Op dit moment is er nog geen keuze gemaakt. Indien er gekozen wordt voor asphalt gaan wij de consequenties van deze keuze nader onderzoeken. Hierbij wordt tevens overwogen of deelname aan de proef van Rijkswaterstaat een optie is.
145	55	Volksgezondheid en milieu	Wat is het (maatschappelijk) effect?: Wat wordt gedaan aan het voorkomen en/of bestraffen van illegale dumpingen vanuit het illegale circuit (productie van synthetische drugs e.d.)? Dit wordt hier niet benoemd. Is daar een reden voor?	DV	Er is een project Veilig Buitengebied en daarbij wordt ook aandacht gevraagd van bewoners en ondernemers in het buitengebied om hun ogen en oren open te houden. Daarnaast is onze boa domein 2 veel in het buitengebied en houdt dit ook in de gaten. Echter, het is heel erg moeilijk om illegale dumpingen te voorkomen en te herleiden. Onderzocht wordt of de wegen in het buitengebied afgesloten kunnen worden. Vooralsnog blijkt voor fysieke afsluiting weinig draagvlak te zijn, wel is er veel draagvlak voor afsluiting met behulp van bebording.
146	55	Volksgezondheid en milieu	Punt 6. Vraag: Worden er extra stappen ondernomen om afvalscheiding en recycling te verbeteren? En hoe worden inwoners gestimuleerd om hieraan deel te nemen?	PvdA	De nieuwe app van Rd4 zal in 2025 gelanceerd worden. In eerste instantie met dezelfde functionaliteit als deze nu heeft. In 2025 zal gestart worden om hier meer functionaliteit aan toe te voegen (bijv. beter inzicht in het eigen gebruik/verbruik). Daarnaast zal in 2025 vorm gegeven gaan worden aan een nieuwe campagne die erop gericht gaat zijn om mensen mee te nemen in circulariteit, preventie en afvalscheiding.

147	55	Volksgezondheid en milieu	Wat is het maatschappelijk effect? Ad1. Vraag: Welke preventieve maatregelen op het gebied van volksgezondheid worden genomen om de gevolgen van klimaatverandering, zoals hittestress en luchtvervuiling, aan te pakken?	PvdA	Bij het inrichten van de openbare ruimte wordt rekeninggehouden met voldoende regenwater bergen (wateroverlast en droogte) en aanplant van bomen (hittestres en wateroverlast) en de materiaalkeuze (wateroverlast, droogte en hitte).
148	55	Volksgezondhei en milieu	Bij speerpunt 5 staat: "Minder restafval en schonere grondstoffen, waarbij met name wordt ingezet op reduceren van vervuiling van GFT en PMD." Wat is het concrete doel, hoe gaat men dit doel in 2025 bereiken en hoe gaat men dit meten?	VA	Door de inspanningen van de afgelopen jaren zijn onder andere de stromen GFT en PMD op orde. We voldoen als regio aan de gestelde acceptatie-eisen van onze verwerkers/afnemers. Deze inspanningen zullen we blijven doen om dit te continueren. Het doel voor komend jaar is gelijk aan die van dit jaar; blijven voldoen aan de gestelde acceptatie-eisen van onze verwerkers.
149	55	Volksgezondhei en milieu	Bij speerpunt 10 staat: "Voor de buitenruimte van de Open Club Klimmen en het project Voerendaal-Oost gaan we aan de slag met 'health in all policies', en dan specifiek beweegmogelijkheden voor de jeugd in Voerendaal." Graag ontvangen we een toelichting op dit speerpunt inclusief enkele concrete voorbeelden.	VA	Dat betekent dat we bij de ontwikkeling van deze gebieden bekijken of op laagdrempelige wijze beweegmogelijkheden kunnen worden ingepast. Voorbeelden zij daar nu nog niet van voor handen.
150	55	Volksgezondheid en milieu	"Stimuleren van afvalscheiding". Op welke manier wordt dit vormgegeven?	D66	De nieuwe app van Rd4 zal in 2025 gelanceerd worden. In eerste instantie met dezelfde functionaliteit als deze nu heeft. In 2025 zal gestart worden om hier meer functionaliteit aan toe te voegen (bijv. beter inzicht in het eigen gebruik/verbruik). Daarnaast zal in 2025 vorm gegeven gaan worden aan een nieuwe campagne die erop gericht gaat zijn om mensen mee te nemen in circulariteit, preventie en afvalscheiding.
151	55	Volksgezondheid en milieu	Hoe gaan we de gezondere inwoners in 2040 meten? Hoe gaat u dit tussentijds meten? En hoe wordt hierover jaarlijks gerapporteerd aan de raad?	VVD	Dit wordt op diverse wijzen gemeten vanuit de academische werkplaats Zuid Limburg, de kenniswerkplaats jeugd en via de reguliere gezondheidsmonitoren van de GGD. Hierover wordt niet jaarlijks gerapporteerd naar de raad. Zodra effectmetingen en rapporten tussentijds beschikbaar zijn zullen deze worden gedeeld met de raad.
152	56	Volksgezondhei en milieu	Bij maatschappelijk effect Ad 9. staat: "De ambitie van Trendbreuk is om in 2030 een kwart van de gezondheidsachterstanden in Zuid-Limburg ten opzichte van het landelijk gemiddelde te hebben ingelopen. Ook in Voerendaal werken we hier hard aan en bouwen we verder samen met de regio. Zo kunnen we ook de gezondheidsachterstanden in Voerendaal terugdringen." Welke specifieke "gezondheidsachterstanden in Voerendaal" worden hier bedoeld?	VA	Dit gaat niet om voor Voerendaal specifieke gezondheidsachterstanden maar de gezondheidsachterstanden die op regionale schaal aan de orde zijn en dus ook voor Voerendaal kunnen worden aangepakt.
153	56	Volksgezondhei en milieu	Bij maatschappelijk effect Ad 9. staat: "De ambitie van Trendbreuk is om in 2030 een kwart van de gezondheidsachterstanden in Zuid-Limburg ten opzichte van het landelijk gemiddelde te hebben ingelopen. Ook in Voerendaal werken we hier hard aan en bouwen we verder samen met de regio. Zo kunnen we ook de gezondheidsachterstanden in Voerendaal terugdringen." Welke specifieke "gezondheidsachterstanden in Voerendaal" zijn slechter dan het landelijk gemiddelde?	VA	De regio Zuid Limburg scoort op diverse gezondheidscijfers lager dan het landelijke gemiddelde. Dit geldt over het algemeen niet voor Voerendaal. Echter zijn we wel onderdeel van deze regio en stopt de verantwoordelijkheid niet aan de gemeentegrenzen.
154	56	Volksgezondhei en milieu	Bij maatschappelijk effect Ad 9. staat: "De ambitie van Trendbreuk is om in 2030 een kwart van de gezondheidsachterstanden in Zuid-Limburg ten opzichte van het landelijk gemiddelde te hebben ingelopen. Ook in Voerendaal werken we hier hard aan en bouwen we verder samen met de regio. Zo kunnen we ook de gezondheidsachterstanden in Voerendaal terugdringen." Wat zijn de regionale gezondheidsachterstanden waarop ingezet wordt om in te lopen ten opzichte van het landelijk gemiddelde en hoe scoort Voerendaal hierop?	VA	Deze achterstanden zijn divers. Voorbeelden hiervan zijn vroeggeboorte, overgewicht, achterstand op school, armoede of stress bij ouders. Zoals hierboven aangegeven geldt over het algemeen dat Voerendaal hierbij wel rond het landelijk gemiddelde scoort.
155	56	Volksgezondhei en milieu	Bij maatschappelijk effect Ad 10. staat: "Ten aanzien van deze projecten evalueren we op doelrealisatie en inwonertevredenheid." Welke specifieke doelen zijn er gesteld om te realiseren?	VA	Het doel is om mensen laagdrempelig meer te laten bewegen en dit te integreren in de buitenruimte.

156	56	Volksgezondheid en milieu	Bij maatschappelijk effect Ad 10. staat: "Ten aanzien van deze projecten evalueren we op doelrealisatie en inwonertevredenheid." Hoe gaat men inwonertevredenheid evalueren?	VA	Dit zal nader worden uitgewerkt in lijn met de huidige tevredenheidsonderzoeken.
157	56	Volksgezondheid en milieu	Onder risico's staat bij volksgezondheid: "Ook werken regionale ambities in sommige gevallen vertragend voor de lokale uitvoering." Graag ontvangen we hier meer uitleg over, inclusief enkele concrete voorbeelden.	VA	In Voerendaal zijn de lijnen kort met partners. Echter in regionaal verband zijn er meer partijen die ergens overeenstemming over moeten bereiken met verschillende belangen. Dit werkt in sommige gevallen vertragend. De ketenaanpak valpreventie is daar een voorbeeld van aangezien zorgverzekeraars hier ook een rol in spelen. In Voerendaal hebben we ervoor gekozen hier niet op te wachten en te starten met de aanpak valpreventie.
158	56	Volksgezondheid en milieu	wat is het gewenste en realistische kwaliteitsniveau van het openbaar groen?	VVD	Het gewenste kwaliteitsniveau van het openbaar groen betreft het kwaliteitsniveau wat men wenst te bereiken, onafhankelijk van de te maken kosten. In het kader van het opstellen van het groenbeheerplan heeft op 3 oktober 2024 een themasessie plaatsgevonden, waarin op basis van de input van de raadsleden het gewenste kwaliteitsniveau wordt bepaald. Het realistische kwaliteitsniveau is, met het oog op het financiële perspectief van 2027 en verder, het kwaliteitsniveau wat met de huidige beschikbare middelen, en de huidige personele bezetting kan worden behaald.
159	56	Volksgezondheid en milieu	wat is het gewenste en realistische kwaliteitsniveau van de openbare ruimte?	VVD	Het gewenste kwaliteitsniveau van de openbare ruimte betreft het kwaliteitsniveau wat men wenst te bereiken, onafhankelijk van de te maken kosten. op visie-niveau heeft de raad het IVOR (Integrale Visie Openbare Ruimte) vastgesteld. deze wordt verder geconcretiseerd in de beheerplannen. In het kader van het opstellen van het groen- en wegenbeheerplan hebben we op 3 oktober 2024 een themasessie gehouden, waarin we op basis van de input van de raadsleden het gewenste kwaliteitsniveau hebben bepaald. Het realistische kwaliteitsniveau, met het oog op het financiële perspectief van 2027 en verder, is het kwaliteitsniveau wat met de huidige beschikbare middelen, en de huidige personele bezetting kan worden behaald.
160	56	Volksgezondheid en milieu	Hoe zit het met de aanpak valpreventie in relatie tot beschikbare capaciteit voor onderhoud openbare ruimte? De gemeente is en blijft verantwoordelijk. Hoe vult u deze verantwoordelijkheid in?	VVD	Voor het onderhoud van de verhardingen in de openbare ruimte gelden normen. Ook wat betreft zogenaamde oneffenheden. De gemeente is en blijft verantwoordelijk wanneer iemand valt als gevolg van een oneffenheid groter dan de norm. Het is dus zaak om deze gevallen te voorkomen of zsm te verhelpen. De ketenaanpak valpreventie richt zich meer algemeen op het voorkomen van valongevallen en het vitaal houden van 65-plussers. Aanvulling n.a.v. verdiepende vraag in commissievergadering: In de periode tussen 2020 en 2024 (heden) zijn er in totaal 6 aansprakelijkheidstellingen geweest, te weten: 2020: 1x (putdeksel te diep) 2021: geen 2022: geen 2023: 3x (stoeptegel los, losliggend hout op de weg, uitstekende stoeptegel) 2024 tot heden: 2x (grind op de weg) Dit wil niet zeggen dat de claims allemaal terecht waren, dit is het aantal schadegevallen die formeel bij de gemeente ingediend zijn.
161	57	Volksgezondheid en milieu	Wat is de oorzaak bij lasten en baten riolering van de enorme stijging tussen 2026 en 2027?	DV	Stijging lasten betreft kapitaallasten van met name project Voerendaal Oost. De stijging van de baten betreft de onttrekking egalisatievoorziening riolering, zodat riolering budgettair neutraal verloopt.
162	57	Volksgezondheid en milieu	Wat is de reden van de daling van baten met bijna de helft bij volksgezondheid in het jaar 2026 en tot 0 in de jaren 2027 en 2028?	DV	De daling van de inkomsten komt door afname en beëindiging Specifieke uitkering.
163	61	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing , punt 12	Wat is de huidige status van de paraplubestemming?	CDA	De actuele planning is een raadsinformatiebijeenkomst medio november waarin een variant wordt toegelicht die ontwikkeld is onder andere naar aanleiding van de omgevingsconsultatie. In deze variant worden landschapselementen (deels) beschermd via een nieuwe variant bomenverordening in combinatie met het paraplubestemmingsplan landschapselementen. De doorkijk is dat een raadsvoorstel inzake het bewuste bestemmingsplan in Q1 2025 aan de raad wordt aangeboden. Dit parallel aan een raadsvoorstel actualisatie bomenverordening.
164	61	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	2. zitten de 110 woningen die Vanhier Wonen realiseert in de 450 woningen die genoemd zijn in het Masterplan Wonen?	DV	Ja, de 110 woningen die Vanhier Wonen wilt realiseren vallen onder deze bandbreedte die het Masterplan Wonen aangeeft.

165	61	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	Speerpunten onder 3: VanHier Wonen heeft slecht beperkt bezit als er gekeken wordt naar de totaal aantal huishoudens. Hoe wordt er om gegaan met passende spreiding van aandachtsgroepen in de wijken/kernen waar er met name koopwoningen zijn?	DV	Er is een nauwe afstemming tussen Vanhier Wonen en de gemeente om ervoor te zorgen dat er op passende wijze spreiding plaatsvindt van aandachtsgroepen.
166	61	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	Wat is het (maatschappelijk) effect?: Onder ad 6 is sprake van geanticipeerd op personele capaciteit. Hoe is hierop geanticipeerd en in hoeverre (welke capaciteit - FTE's - is nog benodigd)?	DV	In aanloop naar de inwerkingtreding van de wet (1-1-2024) is geïnvesteerd in cursussen en in externe advisering om de huidige werkprocessen aan te passen naar de nieuwe wetgeving. In 2025 zal dit aandacht vragen m.b.t. de herijking van de omgevingsvisie en in aanloop naar het nieuwe omgevingsplan (2032). Deze benodigde capaciteit is meegenomen in de raming van budgetten.
167	61	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	Speerpunt 2. Vraag: Hoe draagt de gemeente bij aan het verduurzamen van bestaande sociale huurwoningen en hoe worden huurders ondersteund bij de energietransitie?	PvdA	De gemeente maakt jaarlijks prestatieafspraken met de corporatie over de verduurzaming van de bestaande (sociale) huurvoorraad. De huurders worden opeenvolgend door de corporatie ondersteund in de energietransitie.
168	61	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	Wat is het maatschappelijk effect? Ad 1. Vraag: Hoe staan we nu ten opzichte van de 450 nieuw te bouwen woningen?	PvdA	De uitgangspunten van het Masterplan zijn niet gewijzigd. Aan deze uitgangspunten (denk bijvoorbeeld aan de verdeling sociale woningbouw / betaalbare koopwoningen / vrije kavels) wordt vastgehouden in de gesprekken met ontwikkelaars.
169	61	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	Wat is de status van het Masterplan wonen? Welke concrete plannen en contacten zijn er voor ontwikkelingen van welke delen van het Masterplan?	VVD	Diverse ontwikkelaars hebben zich gemeld naar aanleiding van het Masterplan. Op het moment dat een ontwikkeling in procedure komt, dan is de gemeenteraad bevoegd gezag in de wijziging van het omgevingsplan. Mocht de procedure van een Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) worden gevolgd, dan is B&W het bevoegd gezag, maar heeft de gemeenteraad adviesrecht en op deze wijze inspraak.
170	61	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	En hoe verloopt de planning en uitvoering van het Masterplan? Welke stappen worden komende tijd genomen?	VVD	Zie vorig antwoord.
171	62	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	Wat is het (maatschappelijk) effect?: Hetgeen onder Ad 8 is beschreven is niet duidelijk en niet in lijn met hetgeen in de thema-avond van 3 oktober jl. is gepresenteerd/besproken: Het groenbeheerplan is een gevolg van de vastgestelde IVOR. Hoeveel doelen zijn er? Onder Ad 8 worden zoveel doelen en beleidsstukken beschreven dat er geen begrijpelijke, laat staan uitvoerbare doelen meer zijn. Hoe verhouden de genoemde beleidsdocumenten zich ten opzichte van elkaar?	DV	In het groenstructuurplan staan doelen en maatregelen met betrekking tot de <u>inrichting</u> van het groen in de openbare ruimte. In het groenbeheerplan staan de doelen en maatregelen met betrekking tot het <u>beheer</u> van het groen in de openbare ruimte. De ambities en speerpunten uit het IVOR hebben betrekking op zowel de inrichting als het beheer, en worden verwerkt in de betreffende plannen. Bepaalde doelen en maatregelen in het groenbeheerplan, zoals zorgen voor een toename in de biodiversiteit, worden ook verwerkt in het groenstructuurplan. Er wordt gezorgd dat de doelen en maatregelen uit het IVOR in beide plannen terugkomen, en dat beide plannen op elkaar worden afgestemd.
172	62	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	Risico's. 6* Hoe wilt u dit realiseren middels uitbreiding eigen personeel of ook in breder verband door samenwerking ?	DV	We onderkennen het risico en bekijken mogelijke oplossingen.
173	62	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	Bij risico's staat: "De hoge opgave aan Oekraïense ontheemden en statushouders, zorgt voor aanhoudende druk op volkshuisvesting." Wat is de huidige opgave voor Voerendaal voor 2025 betreffende Oekraïense ontheemden en statushouders?	VA	24 statushouders voor het 2e deel van 2024. Ten aanzien van opvang ontheemden uit Oekraïne is er geen harde opgave, maar een bestuurlijke intentie om allemaal een bijdrage te leveren aan de totale opgave. Op dit moment wachten binnen de VRZL nog 57 ontheemden op een verblijfplaats. Voerendaal heeft op dit moment 82 ontheemden uit Oekraïne gehuisvest.
174	62	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	"Aan het IVOR is geen financiële paragraaf gekoppeld". Waarom is hiervoor gekozen en op welke manier krijgt de raad vooraf zicht op de financiën van IVOR?	D66	De IVOR is een visiedocument. In projecten worden de ambities uitgewerkt en geconcretiseerd, en daar worden financiële paragrafen aan gekoppeld.
175	63	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	Waarom zijn de lasten voor ruimte en leefomgeving in 2026 ca. 4 ton lager als 2025? Ook de baten gaan ca 2 1/2 ton omlaag ?	DV	In 2025 is sprake van incidentele inhuur voor ondersteuning implementatie omgevingswet en voor duurzaamheid. De Specifieke uitkering CDOKE (Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat en Energiebeleid) loopt vooralsnog tot 2025. Deze baten zijn dus voor 2026 niet meer geraamd.
176	64	Duurzaamheid, circulariteit en klimaat	speerpunten 2025. 4. hoeveel initiatieven zijn er die beoordeeld moeten worden aan de hand van het beoordelingskader ?	DV	Alle zonne-energie op landbouwgronden met een agrarische bestemming worden beoordeeld aan de hand van het beoordelingskader. Tot op heden zijn er drie initiatieven, waar principemedewerking voor is verleend.

177	65	Duurzaamheid, circulariteit en klimaat	Wat gaan we daarvoor doen?: Onder punt 4 wordt verwezen naar de stimuleringsaanpak voor opwek op daken. Is dit een reële opgave gezien de aanstaande afschaffing van de salderingsregeling?	DV	Vanwege netcongestie op grotere aansluitingen zijn er alleen op middelgrote daken met een kleinverbruikaansluiting (tot 3x80ampere) nog mogelijkheden voor opwek. De stimuleringsaanpak zal gebruikers en eigenaren stimuleren om hun opgewekte zonne-energie minder terug te leveren en meer zelf te verbruiken of op te slaan. Dit stimuleringsbeleid probeert tevens netcongestie te verminderen door gebruikers ook te informeren over het belang van integrale verduurzaming met opslag, verbruiksflexibiliteit en energimanagement. Slimmer en meer zelf verbruikte energie vereist een extra gedragsaanpassing, en is gunstig voor de terugverdientijd van zonnepanelen.
178	65	Duurzaamheid, circulariteit en klimaat	Wat gaan we daarvoor doen?: Onder punt 8 wordt benoemd dat de laadinfrastructuur wordt uitgebreid. In hoeverre heeft de gemeente hier invloed op? Dit is toch aan Vattenfall (o.b.v. verzoeken vanuit inwoners)?	DV	Vattenfall is concessiehouder voor de proactieve uitrol van laadpalen en is daarmee verantwoordelijk voor de aanleg en exploitatie ervan. De gemeente stelt mede de plankaart met mogelijke lokaties op en draagt bij aan de participatie.
179	66	Duurzaamheid, circulariteit en klimaat	6. Wat wordt verstaan onder een soortenmanagementplan(SMP) ?	DV	Een Soortenmanagementplan (SMP) bevat de maatregelen, gedragsregels en afspraken om ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente te kunnen combineren met het beheer en de bescherming van beschermde soorten, zoals vleermuizen en huismussen. Dit vloeit voort uit de Omgevingswet (voorheen Wet natuurbescherming (Wnb)) De provincie beoordeelt het SMP en verleent vervolgens een gebiedsgerichte ontheffing of omgevingsvergunning voor flora- en fauna-activiteiten in de gemeente. Een SMP zorgt ervoor dat er niet per ruimtelijke ontwikkeling een aparte ontheffing op de verbodsbepalingen in de Omgevingswet aangevraagd hoeft te worden, maar dat initiatiefnemers en burgers gebruik kunnen maken van een generieke ontheffing die voor de hele gemeente geldt.
180	66	Duurzaamheid, circulariteit en klimaat	Risico's, punt 4: Hoeveel geld dient de gem. Voerendaal bij te leggen voor een SMP?	DV	Een bedrag is nog niet te kwantificeren. Vanuit een specifieke uitkering (SpUk) van het Rijk is een geoordeeld bedrag aan de gemeenten ter beschikking gesteld, echter deze zullen slechts een deel van de daadwerkelijke kosten dekken. Voor het resterende bedrag zal naar aanvullende financieringsmogelijkheden worden gezocht.
181	66	Duurzaamheid, circulariteit en klimaat	Wat gaan we daarvoor doen?: Onder punt 8 wordt benoemd dat het gebruik van de deelauto's wordt gecontinueerd. Hoe is het gesteld met de deelfietsen van het noodlijdende Velocity en welke risico's kan dit hebben voor de gemeente Voerendaal?	DV	Op dit punt heeft de gemeente geen directe zeggenschap, voor de specifieke informatie wordt verwezen naar regionale raadsinformatiebrief 488551 (23 sept 2024). Wij zetten ons in om de deelmobiliteit zo goed mogelijk te stimuleren, onder andere door het faciliteren van deelauto's binnen onze gemeente. We blijven actief zoeken naar manieren om duurzame mobiliteitsoplossingen verder te bevorderen.
182	67	Overkoepelende opgaven, regionale en intergemeentelijke samenwerking, wat is de rol van de gemeente	Wat wordt bedoeld met een zekere onrust bij mogelijkheden tot samenwerking?	CDA	Wanneer bijvoorbeeld samenwerking wordt gezocht op het moment dat er een probleem ontstaat rond uitvoerbaarheid van taken door beperkte beschikbare kennis of kunde, gaat snelheid soms voor zorgvuldigheid, of wordt al snel de vraag op tafel gelegd 'of de gemeente de taken niet meer aan kan'. De onrust die dit meebrengt, draagt niet altijd bij aan het werken aan een zo goed mogelijke oplossing maar soms vooral een voor het moment passende oplossing. Daarbij kent samenwerking altijd een gezamenlijke behoefte en intentie als basis.
183	67	Regionale en intergemeentelijke samenwerking	Wettelijke plicht. Welke samenwerkingen zijn vanuit wettelijke plicht opgelegd?	DV	GGD Zuid-Limburg (gedeeltelijk), Omgevingsdienst Zuid-Limburg (gedeeltelijk), Veiligheidsregio Zuid-Limburg, Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad (gedeeltelijk).
184	68	Regionale en intergemeentelijke samenwerking	Risico's: In de loop van 2025 dient een toekomstvisie te worden gerealiseerd. Een beperkte personele capaciteit vormt een risico. Hoe denkt men dit risico aan te pakken/te beperken?	DV	Door middel van inhuur projectleider.
185	68	Integraal en gebiedsgericht werken	Zijn er ook al ideeën om voor andere kernen een zelfde vorm van integraal en gebiedsgericht werken op te pakken zoals nu voor Ubachsberg wordt uitgerold?	DV	Op dit moment niet aangezien we eerst voldoende ervaring willen opdoen en voldoende aandacht willen kunnen schenken aan de vraagstukken in Ubachsberg.
186	68	Integraal en gebiedsgericht werken	Hoe worden de burgers en de Raad in deze ontwikkeling van lerende gemeenschap meegenomen? Gebeurt dat hetzij op gezette tijden informatie of zelfs deelgenoot worden van deze werkwijze of op een andere wijze?	DV	Onder de vlag van het participatiebeleid vinden onder andere bijeenkomsten plaats met burgers. Gaandeweg wordt gezien hoe dit nader vorm kan krijgen, in ieder geval middels een themaavond in januari 2025. Op programmaniveau vindt dit plaats via de P&C-cyclus.
187	69	Overkoepelende opgaven, integraal en gebiedsgericht werken, risico's	Wat is het risico voor 2025 en verder van financiering van de vervolgstappen?	CDA	Op dit moment doen zich nog geen concrete risico's voor. De resultaten en daarmee prioriteiten zijn nog niet bekend, waardoor niet bepaald kan worden of de middelen die via programmaliijnen en dus bestaande programma speerpunten beschikbaar zijn wel of niet voldoende zijn.

188	69	Integraal en gebiedsgericht werken	"Deze manier van werken is nieuw en daarmee nog deels onbekend". Zijn ervaringen opgehaald bij gemeenten die dit al doen? Zo ja, wat zijn volgens hen succesfactoren en risico's? Hoe zijn deze binnen de gemeente Voerendaal geborgd?	D66	Op regionale schaal vindt kennisuitwisseling plaats. Dit is ook onderdeel van de Regio Deal Parkstad Limburg, waarin Ubachsberg een focusgebied is, net als 7 andere gebieden in Parkstad. Regelmatig worden sessies georganiseerd om kennis te delen of inspiratie op te doen. De borging binnen de gemeente is vormgegeven door een programmastructuur, waarbij diverse disciplines samen werken aan de totstandkoming van het programma.
189	69	Integraal en gebiedsgericht werken	"Voor de vervolgstappen zullen additionele middelen (via programmalijnen) noodzakelijk zijn". Waarom is dit eerder niet opgenomen in de meerjaren ramingen?	D66	De verwachting is dat de onderdelen in het programma aan zullen sluiten bij de speerpunten en budgetten in de programmabegroting. Derhalve zijn hiervoor geen extra budgetten opgenomen. Mocht in de loop van de uitwerking concreet zicht komen op behoefte aan additionele budgetten dan zal daar naar gelang een voorstel toe worden gedaan.
190	75	Bedrijfsvoering, informatiemanagement	Welke rol heeft Parkstad IT (Solido) hier?	CDA	Aan Parkstad-IT/Solido hebben we het beheer van het netwerk (intern en extern), wifi en de werkplekken uitbesteed. Cluster IM heeft hiervoor zelf geen technische medewerkers in dienst conform informatiebeleid.
191	75	bedrijfsvoering	vertrek personeel een risico dat kennis niet toereikend is. Hoe wordt hier mee omgegaan? Zoekt men aansluiting met andere gemeenten of wordt er ingehuurd?	DV	Beide. Inhuur en samenwerking met andere gemeenten zijn opties die we altijd onderzoeken om de kwaliteit van onze dienstverlening op niveau te houden.
192	75	bedrijfsvoering	1.1.2025 alle diensten digitaal aanvraagbaar. Is deze datum haalbaar?	DV	Nee, op dat moment zullen nog niet alle diensten volledig digitaal beschikbaar zijn. Echter, in 2025 starten we een project om dit proces verder te ondersteunen en uiteindelijk te realiseren. Hoewel we al flinke stappen hebben gezet in de digitalisering van onze dienstverlening, zijn er nog enkele uitdagingen, zoals de beperkte personeelscapaciteit. Het project dat we in 2025 opstarten, richt zich daarom specifiek op het in kaart brengen en oplossen van deze knelpunten, zodat de resterende diensten die nog niet digitaal beschikbaar zijn ook digitaal aanvraagbaar worden.
193	75	Bedrijfsvoering	Onder kop informatiemanagement; Er is sprake van een zorgelijke situatie, in 2025 wordt er een diepgaand onderzoek uitgevoerd terwijl er net een onderzoek is afgerond. Is er een tijdspad vrij te geven over het uitbreiden en het trainen van ons team?	D66	Nee, na diagnose en analys (2025) vindt verdere invulling en uitwerking plaats.
194	76	Bedrijfsvoering, informatiebeveiliging en privacy	Hoe hackbestendig en resilience is de informatiebeveiliging? (dit nav publicatie APG)	CDA	De technische informatiebeveiliging is uitbesteed aan Parkstad-iT/Solido. Zij voldoen aan de BIO en ISO normeringen. Middels een TPM verklaring van Solido leggen wij hierover verantwoording af aan overheid en accountant. Daarnaast worden jaarlijks een pentest, een uitwijkcoëfening en een cyberoefening uitgevoerd. Met dit alles nemen we vooralsnog alle mogelijke maatregelen om de risico's op een hack te voorkomen en om na een crisis weer zo snel mogelijk 'up and running' te zijn.
195	76	Bedrijfsvoering, communicatie	Wat is de relatie van communicatie met burgerparticipatie?	CDA	Burgerparticipatie is een onderdeel van het bredere taakveld van communicatie van onze gemeente.
196	76	Bedrijfsvoering, dienstverlening	Wat voor ondersteuning is er aanwezig voor niet digitaalvaardige burgers (NL gemiddeld ouder dan 50 jaar 20%)	CDA	Onze website voldoet aan de Web Content Accessibility Guidelines (WCAG 2.1), een internationale standaard die ervoor zorgt dat de website toegankelijk is voor mensen met een beperking. Denk hierbij aan voldoende contrast, eenvoudige navigatie en duidelijke, begrijpelijke taal. Verder voor mensen die moeite hebben met lezen of een visuele beperking hebben, bieden we op onze website de ReadSpeaker-functie aan. Dit is een tool die de tekst op de website kan voorlezen, wat vooral handig is voor mensen met leesproblemen of laaggeletterdheid.
197	76	Paragraaf Bedrijfsvoering	onder kop dienstverlening; Kan er nader uitleg worden gegeven aan de passage 'in afstemming met Parkstad'	D66	Samen met alle Parkstad gemeenten wordt momenteel bekeken hoe we onze dienstverlening verder kunnen verbeteren. Leren van elkaar en met elkaar. Benchmarks van diverse aanpakken staat hierbij centraal.
198	77	Bedrijfsvoering, financiën en control	Wat is het verschil tussen niet direct aan taakvelden toe te rekenen salariskosten en overige personeelskosten?	CDA	Niet direct aan taakvelden toe te rekenen salariskosten betreft zoals ook uit de benaming blijkt salariskosten. Overige personeelskosten zijn kosten zoals uitbesteding salarisadministratie en opleidingsbudget.
199	77	bedrijfsvoering	kosten abonnementen en boekwerk': Waaruit bestaan deze kosten en kunnen deze kosten wellicht verlaagd worden door verantwoorde besparingen?	DV	Dit betreft vakliteratuur en digitale abbonementen
200	77	bedrijfsvoering	De begrotingspost informatievoorziening & automatisering laat van 2026 naar 2027 een daling van 2,5 ton aan kosten zien. We weten van het verhaal PIT dat juist jaarlijks de kosten zullen stijgen. Kunt u een verklaring geven waarom deze kosten dan ook in vermeld jaar dalen?	DV	Voor het 'op orde' brengen van de informatievoorziening en automatisering is er incidenteel (2025-2026) geld opgenomen voor onderzoek en implementatie.
201	77	Paragraaf Bedrijfsvoering	Wordt er bij gelijkblijvende bedragen geen rekening gehouden met indexering over de jaren 2026 t/m 2028?	D66	Indexeringen zijn moeilijk in te schatten, daarnaast hebben we hiervoor ook de stelpost loon- en prijsstijging.

202	79	Grondbeleid	Welke gronden zonder strategische waarde kunnen eventueel verkocht worden?	CDA	De niet-strategische gronden zijn in principe te koop, mits de te kopen strook direct aan het perceel van de potentiële koper gelegen is en er geen bezwaren zijn op grond van één van de punten van onderdeel 5.1 van de nota grondbeleid (bijvoorbeeld: aaneensluiting aan de grond van het perceel van de aanvraag).
203	79	Grondbeleid	Bij aandachtsgebied d Is het dan ook mogelijk dat er percelen in gebruik zijn genomen, waar de gemeente niets van weet of geen toestemming heeft gegeven en het daarbij laat als er geen aanvragen of problemen zijn?	DV	Het is mogelijk dat percelen in gebruik zijn genomen zonder dat de gemeente hier toestemming op heeft gegeven of hier niet van weet. Op het moment dat dit geconstateerd wordt, gaat de gemeente over op aanschrijving / handhaving. Het is ook mogelijk dat een situatie bekend is maar dat de gemeente pas gaat optreden op het moment dat deze grond nodig is. Vanwege capaciteit wordt een passief beleid gehanteerd.
204	80	Grondbeleid, risico's	Hoe kan een anterieure overeenkomst (overeenkomst tussen gemeente en projectontwikkelaar nog voordat een ruimteplan is vastgesteld) de juridische gemeentelijke belangen en risico's afdekken?	CDA	De anterieure overeenkomst dient voorafgaand aan het formele besluit omtrent de ruimtelijke procedure getekend te worden. Alle financiële afspraken en risico's zijn derhalve op dat moment ook vastgelegd.
205	c	Grondbeleid	Bij risico's Gezien het feit dat we nog het vingerende beleid van 2016 uitvoeren en nog geen nieuw grondbeleid hebben, bestaat het risico dan dat door het Didam-arrest het masterplan wonen vertraging op kan lopen?	DV	Met de huidige regels die voortvloeien uit het Didam-arrest dient de gemeente gelijke kansen te bieden bij de uitgifte van grond. Als verkoop/uitgifte van grond noodzakelijk is, dan kan de gemeente criteria stellen aan de potentiële gegadigden. Rondom het (kunnen bijdragen aan het) realiseren van een integrale gebiedsontwikkeling kan een objectief, toetsbaar en redelijk criterium gesteld worden, waardoor uitgifte toch mogelijk is (waarmee het risico kan worden afgeschermd). Er wordt eind oktober een nieuwe uitspraak van de Hoge Raad verwacht t.a.v. de regels die voortvloeien uit het Didam-arrest. De verwachting is dat regels verduidelijkt worden waarmee de gemeente meer ruimte krijgt om te verkopen aan de gewenste partij. Een risico op vertraging zal blijven (door bijvoorbeeld korte gedingen), maar dit risico is beperkt. Een eventueel effect op voortgang Masterplan komt voort uit de uitspraken rond Didam-Arrest. Dit staat los van het vigerende grondbeleid uit 2016.
206	82	Lokale heffingen	WOZ binnen 2 jaar met 10% verhoogd? Waarom is het weerstandsvermogen dag gestegene	CDA	De stijging van de weerstandscapaciteit staat los van de stijging OZB, de weerstandscapaciteit is gestegen door de de toevoeging van het jaarrekeningresultaat 2023 aan de algemene reserve.
207	82	Lokale heffingen, ongebonden heffingen OZB	Hoeveel bezwaren waren er in 2024 in gemeente Voerendaal?	CDA	Het aantal bezwaren worden niet per gemeente bekend gemaakt. BsGW breed waren er t/m 01-09 iets minder dan 25.000 bezwaren binnen gekomen.
208	82	Lokale heffingen, ongebonden heffingen OZB	Hoeveel bezwaren zijn toegekend?	CDA	Tot 01-09 waren er 47% van de bezwaren afgehandeld, hoeveel er zijn toegekend is niet bekend voor 2024.
209	82	Lokale heffingen, ongebonden heffingen OZB	Hoeveel bedroegen de kosten van de bezwaarschriften?	CDA	Omdat veel bezwaar en beroep pas in Q3/Q4 afgehandeld zal worden zijn deze kosten nog niet inzichtelijk (voor BsGW totaal).
210	82	Paragraaf Lokale Heffingen	de genoemde 7% stijging van de opbrengst heeft als oorzaak de forse stijging van de WOZ-waarde in Voerendaal?	D66	Nee, de opbrengst van de belastingopbrengsten gaat met 7% omhoog niet de woz-waarde.
211	84	Lokale heffingen	7% stijging WOZ levert 180.560 extra op tov 2024, De incidentele weerstandcapaciteit stijgt met 80% t.o.v. 2024 van 4.335.000 naar 7.841000?B (lz 134.)	CDA	De stijging van de weerstandscapaciteit staat los van de stijging OZB, de weerstandscapaciteit is gestegen door de toevoeging van het jaarrekeningresultaat 2023 aan de algemene reserve.
212	84	Lokale heffingen	Het aantal rioolplichtige percelen is gestegen van 5800 naar 5860. Het aantal afvalplichtige percelen is gelijk gebleken met 5600 aansluitingen. Hoe is dit te verklaren? Dit geldt ook voor de diverse ledigingen van containers.	CDA	Omdat het aantal afvalplichtige aansluitingen te maken heeft met huishoudelijk afval. Voor rioolheffing gelden andere maatstaven.
213	84	Lokale heffingen	Waarop is de toename van het aantal verlenging (blz 84) en (blz 85 verlening)grafrecht gebaseerd? Van 35 in 2024 naar 55 in 2025.	CDA	Dit betreft een inschatting die het systeem maakt. Uit het systeem blijkt welke graven er verlopen en waar verlenging nodig is. Mochten mensen kiezen om niet te verlengen dan komen hier verschillen uit voort.
214	84	Lokale heffingen	Legesopbrengsten stijgen niet terwijl de verwachting is dat er in 2025 toch het een en ander staat te gebeuren. Zie pag. 139, opbrengsten uit woningbouw en terugvloeien van extra legeskosten voor een totaal van 425.000. Hoe kan dat?	CDA	De nettoopbrengst van de woningbouw komt ten gunste van het project OCK.
215	86	Lokale heffingen, gebonden kostenonderbouwing	Wat is de reden dat de BTW kosten van huishoudelijk afval zo hoog zijn?	CDA	De extracomptabel toegerekende btw over de kosten van RD4.
216	86	Lokale heffingen, gebonden kostenonderbouwing	Waar is de overhead van huishoudelijk afval?	CDA	Aan de inzamelijk van huishoudelijk afval wordt geen overhead toegerekend.
217	87	Lokale heffingen, gebonden kostenonderbouwing	Waar wordt dan de overhead en BTW voor burgerzaken verantwoord?	CDA	Omdat de leges van burgerzaken niet kostendekkend zijn heeft toerekening van overhead en btw geen nut.

218	87	Lokale heffingen	Kosten taakvelden riolering stijgen met 5% en de netto kosten taakvelden dalen met 7,6% t.o.v. 2024. Hoe is dit te verklaren?	CDA	Er is minder fte toegerekend aan riool, dit is ook te zien aan de daling van de salariskosten.
219	87	Lokale heffingen	Graag een verduidelijking wat de zin onderaan de tabel (Omdat het dekkingspercentage En BTW achterwege gelaten) inhoudt?	DV	Omdat de opbrengsten burgerzaken nooit kostendekkend zullen zijn voor de gemaakte kosten heeft het geen zin om hieraan nog meer kosten toe te rekenen. Dit is dus achterwege gelaten omdat het geen nut heeft.
220	88	Lokale heffingen	Bij vergelijking lastendruk omliggende gemeenten wordt uitgegaan van een gemiddelde WOZ waarde. Dat is is duidelijk, echter bij de variabele afvalstoffenheffing ga je uit van een gemiddelde ledigingsaanbod van kleine containers (120 liter), terwijl in Voerendaal volgens de begroting meer grote containers (240 liter) dan kleine containers geleegd worden?	DV	Het blijft een inschatting, in de begroting is het aantal ledigingen opgenomen. Hierin is niet te zien hoeveel containers er onder de inwoners zijn. Een grote container zal misschien minder vaak aan straat worden gezet en dan komt het financieel op hetzelfde neer.
221	88	paragraaf lokale heffingen	Voerendaal heeft vergelijkbare lasten als het in financieel zwaar weer verkerende Meerssen. Wat is een acceptabele lastendruk in relatie tot omliggende gemeenten? Hoe bepaalt u wat een acceptabele lastendruk?	VVD	Van een acceptabele lastendruk is sprake wanneer kwaliteit van de omgeving en de voorzieningen in redelijke balans is met de lokale heffingen.
222	89	Paragraaf Lokale Heffingen	Is de conclusie juist dat de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen dit jaar (2024) fors toeneemt naar €150.000? Of wordt dit normaal gesproken anders in het jaar verdeeld?	D66	Dit is niet gelijk verdeeld over het jaar, bij het uitreiken van de aangiftes gaat een bulk kwijtschelding al via het systeem.
223	91	Onderhoud kapitaalgoederen, wegen	De tekst het wegbeheerplan 2020-2024 en verder heeft betrekking op 2024, dus liep af in 2024?	CDA	Klopt. Momenteel wordt het Wegenbeheerplan 2025-2029 voorbereid.
224	91	Onderhoud Kapitaalgoederen	Waarom blijven de onderhoudskosten voor verharding (klein en groot onderhoud) ongewijzigd in de loop der Jaren	DV	De opgenomen onderhoudskosten zijn gebaseerd op de meerjarenplanning uit het Beheerplan Wegen 2020-2024. Na vaststelling van het geactualiseerde Wegenbeheerplan zullen de aangepaste bedragen in de begroting 2026 worden verwerkt.
225	92	Onderhoud kapitaalgoederen, openbare verlichting	Wat is de reden dat 2028 prognose zoveel lager is tov voorgaande jaren?	CDA	Als gevolg van de uitgevoerde verleding van de openbare verlichtingsinstallatie worden de exploitatielasten en het energieverbruik verlaagd.
226	93	Onderhoud kapitaalgoederen, water en riolering	Wat is de reden dat prognoses voor 2027 en 2028 zoveel hoger is tov voorgaande jaren?	CDA	Betreft kapitaallasten van met name project Voerendaal Oost.
227	93	Onderhoud kapitaalgoederen. Water en riolering	Het exploitatiebudget (riolering) stijgt van 2026 naar 2027 met 5 ton. Wat is hier de reden/oorzaak van ?	DV	Betreft kapitaallasten van met name project Voerendaal Oost.
228	93	Onderhoud Kapitaalgoederen	Het kwaliteitsniveau A en B voor openbaar groen kan in stand worden gehouden. Recentelijk is er gecommuniceerd dat door personele uitstroom, ziekte e.d. minder onderhoud kan worden uitgevoerd. Is de prognose dat dit in 2025 weer stabiliseerd?	DV	De personele capaciteit van WSW-medewerkers zal in 2025 verder afnemen. Er moet daarom gezocht worden naar ander personeel, of meer werkzaamheden moeten worden uitbesteed indien het huidige kwaliteitsniveau in stand dient te worden gehouden. Op dit moment zijn we bezig met de actualisatie van het groenbeheerplan. Daarin moeten de gewenste en haalbare gemiddeld kwaliteitsniveau worden vastgelegd.
229	93	Onderhoud Kapitaalgoederen	Wanneer wordt het geactualiseerde MJOP voorgelegd?	DV	Op dit moment wordt aan het MJOP gewerkt, afhankelijk van de voorbereidingen wordt dit eind 2024 of begin 2025 voorgelegd aan de raad.
230	94	Onderhoud kapitaalgoederen, gebouwen	Financieel overzicht onderhoud laat voor 2027 en 2028 een flinke stijging zien van de onttrekkingen, wat is daar de achtergrond van?	CDA	De stijging wordt veroorzaakt door stijgende materiaal prijzen en hogere loonkosten. Door de ouder wordende accommodaties ontstaan hogere onderhoudskosten.
231	94	Onderhoud kapitaalgoederen	Gemeenschapshuis Op d'r Plats komt na in gebruik name van de Open Club Klimmen te vervallen. Hoe is dit te combineren met de teksten op pag 93 laatste 3 alinea's?	CDA	In de actualisatie van het MJOP is vanaf 2025 geen rekening meer gehouden met groot onderhoud voor Op d'r Plats.
232	94	Onderhoud Kapitaalgoederen	Welke score van de conditiemeting wordt er aangehouden bij de schoolgebouwen?	DV	Ook voor de schoolgebouwen wordt conditiescore 2 gehanteerd.
233	94	Onderhoud Kapitaalgoederen	Op basis van de tekst onder de kopjes Overzicht maatschappelijke gebouwen en schoolgebouwen trekken wij de conclusie dat de gemeente zowel economisch als juridisch eigenaar wordt van de Open Club Klimmen. Is dit ook voorzien voor de nog te bouwen scholen in Ubachsberg en Ransdaal?	D66	Nee, we weten nog niet voor welke constructie we voor deze locaties kiezen, hier moet nog een besluit over genomen worden op basis van de verdere planvorming.
234	94	Onderhoud Kapitaalgoederen	Brengt bovenstaande ontwikkeling, waarin de gemeente meer verantwoordelijkheid naar zich toetrekt nog extra risico's met zich mee?	D66	In het onderhoudsplan en beheer en exploitatiemodel is met eventuele kosten en extra verantwoordelijkheid rekening gehouden. Uiteraard brengt het nemen van de extra verantwoordelijkheid ten aanzien van van beheer en onderhoud ook risico's met zich mee. Deze zullen zich vooral vertalen ten aanzien van het inbrengen van capaciteit ten aanzien van beheer en onderhoud.
235	98	Financiering, rente risiconorm	Betekenen de nullen in de tabel dat renterisico's zijn?	CDA	De nullen betekenen dat het voor boekjaar 2025 niet aan de orde is. Er bestaat op die onderdelen dus geen renterisico.

236	101	Paragraaf Financiering	Hier is een forse toename van de leningen zichtbaar van >20% in 2027, zijn hier nog risico's aan verbonden? Deze worden niet benoemd.	D66	Het aantrekken van nieuwe leningen hangt samen met de uitvoering van bijvoorbeeld het investeringsprogramma. Er is rekening gehouden met het nu geldende rentepercentage, dit kan natuurlijk wijzigingen in de jaren.
237	102	Verbonden partijen, algemeen	Wat voor invloed heeft het ravinjaar 2026 op de activiteiten en kosten van de verbonden partijen?	CDA	In lijn met de zienswijzen van de raad op de begrotingen 2025 van onze verbonden partijen, zijn verbonden partijen opgeroepen om te komen tot bezuinigingsvoorstellen. Momenteel vindt er een brede dialoog over kosten van verbonden partijen plaats tussen opdrachtnemers (de verbonden partijen) en opdrachtgevers (de gemeenten). Resultaat hiervan kan zijn dat activiteiten afgeschaald worden en/of kosten gereduceerd.
238	102	Verbonden partijen, algemeen	Advies om bij financieel belang een indicatie te laten geven van de stijging/daling tov 2024 (zie omgevingsdienst Zuid Limburg)	CDA	Dit wordt bij behandeling begroting verbonden partijen meegenomen. Bezien kan worden of deze informatie ook in de paragraaf verbonden partijen dient te worden opgenomen.
239	106	WOZL, fin. Belang	Wat is de geraamde bijdrage voor 2025 voor de gemeente?	CDA	€982.093 betreft de volledige bijdrage aan WOZL.
240	108	Kompas, fin. Belang	Wanneer zijn de cijfers beschikbaar?	CDA	Deze cijfers zijn beschikbaar bij de jaarrekening.
241	108	Verbonden partijen	Hoe zit het met de bedrijfsvoeringskosten per huishouden waaraan bijstand wordt verleend? S.v.p. deze in beeld brengen.	DV	Bedrijfsvoeringskosten zijn voor 2025 begroot op €872.368. Het is nu niet te zeggen hoeveel mensen er in 2025 een uitkering vanuit de participatiewet ontvangen. Bij de begroting is uitgegaan van het gemiddeld aantal klanten met een lichte stijging t.o.v. 2023. In 2023 ging het om gemiddeld 109 huishoudens. Daarnaast biedt Isd Kompas ook ondersteuning aan inwoners zonder participatiewet. Denk aan inwoners die wel recht hebben op bijvoorbeeld bijzonder bijstand.
242	109	Veiligheidsregio, Risico's	Wat is de reden dat hier alleen sprake is van CAO ontwikkelingen 2023?	CDA	De CAO ontwikkelingen 2023 zijn expliciet benoemd aangezien toen de meest recente CAO-afspraken zijn gemaakt en deze pas vanaf 2024 doorwerking in de gemeentelijke bijdrage heeft gekregen.
243	111	Verbonden partijen	Bijdrage van Voerendaal aan Rd4 is 1.552.307. Inkomsten afvalstoffenheffingpag. 84 is 1.854726. Resulteert dit in een "winst" voor de gemeente Voerendaal?	CDA	Nee, de inzameling van huishoudelijk afval verloopt budgettair neutraal over de jaren heen. Er wordt géén "winst" gemaakt.
244	113	Omgevingsdienst, fin. Belang	Waar verwijzen * naar bij eigen en vreemd vermogen?	CDA	Toelichtende tekst is weggefallen: <i>Omgevingsdienst Zuid-Limburg stelt geen begrote balans op.</i>
245	119	Zorg en veiligheidshuis, Risico's	Wat is het gevolg voor de structurele activiteiten van het reduceren van projecten?	CDA	De structurele activiteiten zijn geborgd middels de inwonersbijdrage. Er zijn geen gevolgen voor de structurele activiteiten indien incidentele activiteiten eindigen.
246	119	Zorg en veiligheidshuis, Risico's	Wat is de reden dat reductie projecten een structureel verloop van capaciteit tot gevolg heeft terwijl er personeels krapte is?	CDA	Dit komt omdat in de begroting van het ZVHP projecten meerjarig zijn opgenomen terwijl sommige projecten onverhoopt eerder eindigen. Hierop heeft het ZVH geanticipeerd door strategisch personeelsbeleid voor die jaren op te nemen in de 1e begrotingswijziging. Om die reden is een deel van het vast personeel al vervangen door tijdelijk personeel. Het streven is om op die manier in 2026 'in balans' te zijn wat betreft de incidentele gelden en de structurele lasten (vast personeel).
247	122	WML, ontwikkelingen	Welke ontwikkelingen zijn er gepland in 2025 mbt de klimaatontwikkeling?	CDA	Deze ontwikkelingen komen vanuit WML. Inzetten op bewustwording en verantwoord omgaan met (drink) water is hier een belangrijk onderdeel van.
248	122	NV Enexis, fin. Belang	Wat voor dividend wordt geraamd voor 2024? (Dit heeft impact voor 2025)	CDA	Het dividend wordt geraamd conform de begrotingsbrief van de provincie Limburg en is gebaseerd op € 0,40 per aandeel.
249	123	NV Enexis, ontwikkeling	Hier wordt aangegeven dat er er een enorme investeringsopgave tav de energietransitie te verwachten is, wat zijn de gevolgen hiervan in 2025? (Risico?)	CDA	De investeringsopgave voor de energietransitie ligt bij Enexis. Dit is wettelijk geregeld via de Autoriteit Consument en Markt (ACM), deze zorgt voor toetsing van de investeringen van alle netbeheerders op nut en noodzaak. In 2025 zijn de (financiële) gevolgen voor gemeente Voerendaal beperkt. Op termijn zal de buurtaanpak van Enexis wel de nodige capaciteit vragen t.a.v. de ruimtelijke inpassing van transformatorhuisjes. Tevens zal de investeringsopgave op termijn leiden tot een lichte stijging van de vaste netbeheerkosten voor onze inwoners.
250	124	CSV Amsterdam, ontwikkelingen	Wat is de verwachte ontbindingstermijn voor CSV?	CDA	Op dit moment wachten we op de uitspraak van de rechtbank. Afhankelijk van deze uitspraak zal tijdens de aandeelhoudersvergadering in 2025 een besluit genomen moeten worden over de te volgen juridische vervolgstappen.
251	125	NV Bank, fin. Belang	Hoe komt het dat het dividend 2025 hoger is dan de boekwaarde, terwijl er over 2024 geen uitspraak te doen is over de verwachte nettowinst?	CDA	Het dividend wordt geraamd conform de begrotingsbrief van de provincie Limburg en is gebaseerd op € 2,50 per aandeel.
252	129	Weerstandvermogen	Wat betekent de negatieve ruimte van de onbenutte belastingcapaciteit voor de komende jaren?	CDA	De Financiële verhoudingswet (FVW) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald redelijk peil moeten hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fwv. Zolang er onbenutte belastingcapaciteit is (zoals in 2025) kom je als gemeente niet in aanmerking voor artikel 12. Artikel 12 voorziet in extra inkomsten voor een uitkeringsjaar, om in noodzakelijk behoefte te voorzien. Hieraan zijn extra voorschriften verbonden.

253	129	Weerstandvermogen en risicobeheersing	Onbenutte belastingcapaciteit; kan er een duiding worden gegeven/ verdere uitleg worden gegeven wat de cijfers voor 2026 en volgende betekenen en welke relatie er met artikel 12 is? Met andere woorden, wat zijn de concrete gevolgen voor de gemeente?	DV	De Financiële verhoudingswet (FVW) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald redelijk peil moeten hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fwv. Zolang er onbenutte belastingcapaciteit is (zoals in 2025) kom je als gemeente niet in aanmerking voor artikel 12. Artikel 12 voorziet in extra inkomsten voor een uitkeringsjaar, om in noodzakelijke behoefte te voorzien. Hieraan zijn extra voorschriften verbonden.
254	129	Weerstandvermogen en risicobeheersing	In de tabellen op deze pagina's is sprake van een kansklasse. Het volgende is opvallend: - soms is er bij eenzelfde kansklasse sprake van een verschillende percentages; - soms is er bij een kansklasse geen sprake van een percentage. Waarom zijn deze verschillen er?	DV	De bandbreedte van de percentages per klasse zijn vastgesteld in nota Weerstandvermogen en Risicobeheersing 2017. Per risico wordt binnen deze bandbreedte een inschatting gemaakt.
255	131	Weerstandvermogen & Risicobeheersing	bij risico algemene uitkering staat dat de centrale Overheid een structurele korting van 3 miljard gaat doorvoeren. Voor welk bedrag zal dat voor Voerendaal betekenen?	DV	In de begroting is rekening gehouden met de structurele korting van € 3 miljard (ravijnjaar 2026). Voor Voerendaal is dit ongeveer € 1,7 miljoen.
256	133	Weerstandvermogen	Stijging energiekosten is in 2025 niet meer opgenomen in de risicoanalyse. Is dit bewust weggelaten omdat het risico voor verhoging van de energiekosten 0 is?	CDA	De stijging van de energiekosten is op dit moment beter in te schatten, deze is dus opgenomen in de begroting. Toen er veel schommelingen waren, was dit moeilijk in te schatten.
257	133	Weerstandvermogen	Waarom is de % waarschijnlijkheid bij "overige risico's" verhoogd naar 50% in 2025 t.o.v. 30% in 2024?	CDA	Naast de specifiek genoemde risico's zijn de overige producten en diensten onderhevig aan productiepieken, wijzigingen of ontwikkelingen. Gezien de complexere samenleving en de beperktere middelen wordt het risico waarschijnlijker geacht. Desondanks blijft het een subjectieve inschatting.
258	134	Weerstandvermogen	De incidentele weerstandcapaciteit stijgt met 80% t.o.v. 2024 van 4.335.000 naar 7.841000?	CDA	Klopt, door de hogere stand van de algemene reserve (zie. pag. 158).
259	134	Weerstandvermogen en risico beheersing, confrontatie weerstandvermogen	Wat voor maatregelen worden in 2025 getroffen mbt de negatieve weerstandcapaciteit 2026 tm 2028, zie ook opmerking op pag 135 mbt structurele tegenvallers?	CDA	Zoals in de RIB inzake Proces Ravijnjaar - Begroting 2026 (2 okt. 2024) aangegeven, wordt eind 2024 gestart met de voorbereidingen om hier op te kunnen anticiperen.
260	134	Weerstandvermogen en risico beheersing, confrontatie weerstandvermogen	Hoe staat de weerstandcapaciteit van Voerendaal tov de andere buurgemeentes?	CDA	Vergelijking schept een onjuist beeld omdat omliggende gemeenten verschillende uitgangspunten hanteren.
261	135	Weerstandvermogen en risico beheersing, kengetallen financiële positie	De netto schuldquote voor 2027 en 2028 overstijgt 100%, wordt in 2025 al gekeken welke geplande investeringsuitgaven geminimaliseerd kunnen worden (tijdig keuzes maken)?	CDA	In het proces begroting 2026 wordt bezien welke afwegingen ten aanzien hiervan gemaakt zullen worden.
262	135	Weerstandvermogen en risicobeheersing	Wat betekend het voor de gemeente als in 27 en 28 de netto schuldquote boven de 100% uitkomt?	DV	Dit heeft in principe geen directe gevolgen. De weerbaarheid neemt wel verder af als gevolg van het afnemen van het percentage van beïnvloedbare begrotingsposten. Hierdoor wordt het bedrag dat voor structurele ombuigingen op de exploitatie in aanmerking komt beperkter.
263	135	Weerstandvermogen & risicobeheersing	Hier staat een tabel met het verloop van kerngetallen. Graag zouden we naast de verwoorde uitleg in de begroting nog een nadere toelichting willen krijgen op het verloop van deze percentages. Het liefst per categorie en mondeling tijdens de commissievergadering van 17 oktober.	VA	De financiële commissie leent zich niet voor een informatiesessie over de begrotingssystematiek. Wellicht kan via de griffier de wensen en behoeften in kaart worden gebracht om dit, als onderdeel van verbeteren P&C-cyclus, voor de gemeenteraad in te regelen via themaavond of iets dergelijks.
264	138	Open Club Klimmen	Wat zijn maatschappelijke inwoners?	CDA	Dit betreft een tekstuele fout het moet zijn maatschappelijke partners en inwoners.
265	139	Open Club Klimmen	Kan worden uitgelegd op welke wijze de OCK specifiek bijdraagt aan het "versterken van leefbaarheid en sociale cohesie van de kern Klimmen" en het "vergroten van toekomstbestendigheid en versterken van te verenigingsleven?	CDA	Hierover heeft de raad meermaals een toelichting ontvangen via raadsbesluiten (en bijlagen) en raadsinformatiebrieven. De Open Club Klimmen wordt de centrale plek in Klimmen voor onderwijs, zorg, ontmoeting en sport. De 10 hoofdgebruikers voeren niet alleen hun eigen functies uit, maar werken vooral ook samen aan de diverse maatschappelijke uitdagingen. Voor verenigingen wordt dit een moderne accommodatie waar zij samen kunnen werken aan hun eigen activiteiten en elkaar onderling kunnen versterken door samenwerking en synergievoordelen op te zoeken.
266	139	Open Club Klimmen	De aanleg van de nieuwe voetbalvelden (afgerond). Ook financieel? Wat is de stand van zaken mbt Juridische procedures tekortkomingen WeTraveld?	CDA	De juridische procedure bevindt zich in de fase van hoger beroep. De gemeente heeft inmiddels de benodigde stukken ingediend, de tegenpartijen kunnen hun verweer nog indienen. Vervolgens zal er een zittingsdatum gepland worden bij het gerechtshof.
267	139	Open Club Klimmen	Bouwrijp opleveren aan de ontwikkelaar wat betekent dit voor de nutsvoorzieningen?	CDA	Bouwrijp wil onder andere zeggen dat de nutsvoorzieningen aangevraagd kunnen worden door de ontwikkelaar. In de huidige Nuts aansluitingen voor de OCK hebben de netbeheerders rekening gehouden met de geplande woningbouw.

268	140	Open Club Klimmen	Er is nog geen garantie op de daadwerkelijke levering van stroom door Enexis. Indien geen stroom geleverd wordt wat betekent dit voor de openclub.	CDA	De gemeente heeft een schriftelijke bevestiging van de levering van stroom bij de OCK.
269	140	Open Club Klimmen	Positief dat er dekking is voor de exploitatiekosten van de OCK, met de huidige groep gebruikers. Welk deel van de exploitatiekosten komt voor rekening van de gemeente Voerendaal?	CDA	De kapitaallasten komen voor rekening van de gemeente, daarnaast is een bedrag van € 50.000,- geraamd voor de meerjarenbegroting.
270	142	Ubachsberg	In de tekst onder 'doelen' staat: "De inhoudelijke opgaven die al bekend zijn en reeds onder handen zijn, zoals Masterplan Wonen, wateropgave en nieuwe onderwijshuisvesting, worden integraal onderdeel van het programma." Waarneer heeft de raad besloten voor nieuwe onderwijshuisvesting in Ubachsberg?	VA	In de kadernota 2024 en meerjarenbegroting 2024 is nieuwe onderwijshuisvesting opgenomen en vastgesteld.
271	142	Ubachsberg	In de tekst onder "Wat gaan we doen in 2025?" staat: "Daarnaast zullen piketpalen worden geslagen op ontwikkelingen zoals de school en omgeving, woningbouw in het kader van het Masterplan Wonen en vraagstukken rond (verkeers)veiligheid." Wat wordt er bedoeld met 'piketpalen' en kunnen we hier een overzicht van krijgen?	VA	Met piketpalen wordt bedoeld dat er naar verwachting eerste (tussen)resultaten van deze ontwikkelingen te zien zullen zijn. Er is nog geen zicht op de exacte ontwikkelingen, resultaten en tijdslijn. Een overzicht is dan ook niet aan te leveren.
272	142	Ubachsberg	In de tekst bij Financieel kader staan verschillende budgetten genoemd. Graag ontvangen we een overzicht van alle beschikbare budgetten met tevens het beschikbare totaalbedrag.	VA	Deze zijn nog niet te geven aangezien de exacte ontwikkelingen en resultaten nog niet bekend zijn. Uitgangspunt is wel dat deze (zo veel als mogelijk) onderdeel zullen zijn van de speerpunten en budgetten die beschikbaar zijn in de diverse programma's.
273	142	Ubachsberg	In de tekst onder "Wat gaan we doen in 2025?" staat: "In 2024 is een eerste schets voor programma Ubachsberg gereed en een basis gelegd voor de inwonersdialoog en ontwikkelingen rond de Lerende gemeenschap." Graag ontvangen we deze eerste schets inclusief de basis die is gelegd voor de inwonersdialoog en ontwikkelingen rond de Lerende gemeenschap.	VA	Deze informatie is nog niet beschikbaar. Voornemen is om in januari 2025 een themaavond over Programma Ubachsberg in vullen waarin nadere informatie zoals op dat moment voorhanden is, wordt gedeeld.
274	144	WOO, invoering WOO	Wat is de status, doorlooptijd van de implementatie in de huidige infrastructuur?	CDA	De implementatie van de WOO is in Voerendaal in volle gang. Dit betekent dat er inmiddels behoorlijke stappen zijn gezet, zowel in het proces van de passieve openbaarmaking als de voorbereiding op de toekomstige verplichtingen inzake actieve openbaarmaking. Tevens zijn er vorderingen op het gebied van het realiseren van de benodigde infrastructuur om aan de WOO te voldoen. De WOO treedt gefaseerd in werking, de uiteindelijke doorlooptijd is vooralsnog onbekend en afhankelijk van het Rijk. Op 1 november 2024 treden de eerste categorieën van de passieve openbaarmaking in werking, de verwachting is dat op 1 juli 2025 de volgende categorieën in werking treden. Zo zal de wet steeds verder uitgerold worden. De implementatie blijft deze gehele periode nog doorlopen. Gemeente Voerendaal is klaar voor de eerste categorieën die in werking zal treden.
275	144	WOO, invoering WOO	Wordt dit in samenhang met andere gemeentes opgepakt en in beheer bij Solido?	CDA	Gemeente Voerendaal volgt haar eigen traject bij de implementatie van de WOO, net zoals de meeste andere gemeenten in deze regio. Wel is er in Parkstadverband met enige regelmaat een overleg tussen de Parkstadgemeenten waar de WOO-projectleiders en informatiemanagers ervaringen uitwisselen en belangrijke informatie met elkaar delen. Solido is niet betrokken bij de implementatie van de WOO in Voerendaal.
276	144	Wet open overheid (Woo)	Deze paragraaf lijkt tegenstrijdig voor wat betreft de implementatie van de Woo (eind 2024 versus in 2025). De planning van de implementatie graag nader concretiseren.	DV	Het betreft geen tegenstrijdigheid maar gaat over verschillende onderdelen van de Woo. Op 1 november 2024 treden de eerste categorieën van de passieve openbaarmaking in werking, Voerendaal zal door de eerder gezette stappen aan deze wettelijke verplichting kunnen voldoen. De verwachting is dat op 1 juli 2025 de volgende categorieën in werking treden. De planning is om aan het einde van 2024 en het eerste deel van 2025 de technische infrastructuur zoals een publicatieplatform en de benodigde koppelingen met de systemen in Voerendaal te realiseren, zodat de gemeente in juli 2025 klaar is voor de nieuwe wettelijke verplichtingen. Daarna (ast) dient zowel het personeel als de organisatie voorbereid te worden op de actieve openbaarmaking. Hierbij moeten de werkprocessen aangepast worden en geïmplementeerd in de organisatie. Deze werkzaamheden zullen in 2025 maar ook daarna blijven doorlopen en dienen steeds bij de inwerkingtreding van nieuwe categorieën verder uitgewerkt te worden.

277	144	WOO	Welke 17 categorieen zijn er mbt de passieve openbaarmaking?	DV	De categorieen voor actieve openbaarmaking zijn asl volgt:1. Wetten en andere algemeen verbindende voorschriften. 2. Overige besluiten van algemene strekking. 3. Ontwerpen van wetten, andere algemeen verbindende voorschriften en overige besluiten van algemene strekking waarover een extern advies is gevraagd, inclusief de adviesaanvraag. 4. Inzicht in organisatie en werkwijze, waaronder de taken en bevoegdheden van de organisatieonderdelen. 5. De bereikbaarheid van het bestuursorgaan en zijn organisatieonderdelen en de wijze waarop een verzoek om informatie kan worden ingediend. 6. Bij de Kamers en de verenigde vergadering der Staten-Generaal, provinciale staten, gemeenteraden en algemene besturen van waterschappen ter behandeling ingekomen stukken. 7. Vergaderstukken en verslagen van de Kamers en de verenigde vergadering der Staten-Generaal. 8. Vergaderstukken en verslagen van de vertegenwoordigende lichamen van decentrale overheden. 9. Agenda's en besluitenlijsten van de hoogste bestuurlijke organen van openbare lichamen. 10. Adviezen. 11. Convenanten. 12. Jaarplannen en jaarverslagen van bestuursorganen. 13. Verplichtingen tot verstrekking van subsidies, anders dan met een beschikking. 14. Woo-verzoeken, -besluiten en verstrekte informatie. 15. Onderzoeksrapporten. 16. Beschikkingen. 17. Klachtoordelen.
278	145	WOO	Kunt u aangeven hoeveel capaciteit en geld gemeoid is voor invoeren van de passieve openbaarmaking en of daar geld van de rijksoverheid voor wordt ontvangen?	DV	Voor de implementatie en uitvoering van de Woo heeft het Rijk financiële middelen beschikbaar gesteld en toegevoegd aan het gemeentefonds. Voor Voerendaal is het incidentele bedrag voor de jaren 2022 t/m 2026 berekend op afgerond € 49.000 en het structurele bedrag voor 2022 op afgerond € 40.000, jaarlijks oplopend met afgerond € 10.000 tot vanaf 2027 structureel afgerond € 80.000. Hoeveel capaciteit en budget daadwerkelijk nodig gaat zijn om de Woo in zijn geheel te implementeren kan nu nog niet gezegd worden.
279	146	Begroting	Wij willen graag de productenraming achter de begroting hebben.	VVD	De productenraming wordt ter inzage gelegd bij de griffie.
280	146	Begroting	We krijgen altijd te horen dat in de begroting de 80/20-regel geldt. 80% van alle gemeentelijke taken en projecten is niet beïnvloedbaar en 20% zou dit wel zijn. Mogen wij het overzicht van de wel beïnvloedbare taken en projecten (dus de 20%). zodat we weten waar we als Raad mee kunnen sturen. En mogen wij het overzicht van de taken en projecten van de 80%?	VVD	Dit is opgenomen in de categoriale begroting.
281	146	Begroting	Kunt u inzichtelijk maken wat de impact op kapitaallasten op de langere termijn is door het telkens uitstellen van projecten? Oftewel: wat kost het doorschuiven ten opzichte van de oorspronkelijke planning Voerendaal extra (sinds 2022)?	VVD	Een impact op de kapitaallasten kan pas gegeven worden na aanbesteding van het project. Mocht blijken dat het een project aanzienlijk duurder wordt, zal de raad hiertoe een voorstel ontvangen.
282	146	Begroting	We weten steeds minder hoe en waar de verschillende spaarpotten voor staan en waarvoor bedoeld. In het overzicht investeringsprojecten staan tig jaartallen door elkaar met overal diverse bedragen dat de rode draad zoek is. Graag een tweeledig overzicht waarbij een op basis van wanneer het geld is gevoteerd en het project zou worden uitgevoerd en daarnaast een overzicht op volgorde van wanneer het uitgevoerd gaat worden (volgens de begroting)?	VVD	In voorgaande begrotingen is dit overzicht eveneens opgenomen, wellicht is de volgorde van projecten in het verleden in tijdslijn gesorteerd. Echter alle gevraagde en benodigde informatie is beschikbaar. In het kader van doorontwikkeling P&C-cyclus wordt bekeken of er een verbeteringslag kan worden gemaakt naar de volgende begroting.

283	146	begroting	We nemen aan dat in regionaal verband wordt samengewerkt aan of gesproken over voorbereiding op de ravijnjaren?	VVD	Waar dit leidt tot constructief overleg of resultaten wordt samenwerking opgezocht. De strategie ten aanzien van het ravijnjaar verschilt tussen gemeenten.
284	146	begroting	We willen graag een overzicht van hoe omliggende gemeenten (en andere gemeenten waarmee wordt samengewerkt) de gemeenteraad betrekken in de voorbereiding op de ravijnjaren.	VVD	Een overzicht is niet voorhanden of uit beschikbare informatie op te stellen. Wellicht is de informatie via griffiers of collega-fracties van buurgemeenten verkrijgbaar.
285	147	Financiële begroting	Begrotingsruimte 2025 - 2028. Vraag: Hoe gaat de gemeente Voerendaal om met de verwachte daling van de algemene uitkering van het Rijk na 2025? Welke maatregelen worden er nu al genomen (financiële strategie) om toekomstige begrotingstekorten te beperken?	PvdA	We verwijzen hiervoor naar RIB 492280 van 2 oktober 2024
286	148	Analyse begrotingsruimte, economie	Wat is de reden dat voor economie geen mutatie is opgenomen?	CDA	Betekent dat er ten opzichte van de bijgestelde meerjarenbegroting 2024, jaarschijf 2025, geen wijziging is. De bij programma "Economie" op pagina 33 gepresenteerde lagere lasten zijn een gevolg van gewijzigde toerekening salariskosten.
287	148	Analyse begrotingsruimte, diversen	Wat is de reden dat voor diverse aspecten een nul mutatie is opgenomen voor diverse jaren?	CDA	Betekent geen mutatie ten opzichte van de bijstelde meerjarenbegroting 2024-2027.
288	149	Analyse begrotingsruimte, overhead	Wat is de reden dat voor 2026 informatievoorziening en automatisering tov andere jaren zo hoog is?	CDA	In 2025 zullen we verder bouwen op de onderzoekswerkzaamheden die in 2024 nog worden uitgevoerd. We hebben middelen gevraagd om die verdiepingsslagen te maken die ons helpen bij het verkrijgen van het noodzakelijke inzicht in de staat van onze huidige informatiehuishouding. De geplande inventarisatie van onze zaaktypencatalogus door VHIC en de evaluatie van onze infrastructuur zullen ons in staat stellen onze systemen verder te standaardiseren en aan te passen aan moderne eisen, waaronder de wettelijke verplichtingen en gemeentelijke architectuurstandaarden.
289	149	Analyse begrotingsruimte, overhead	Is het correct dat voor 2026 bij voorlichting en communicatie geen minteken staat?	CDA	Ja, dit betreft een verschuiving van 2026 naar 2027.
290	149	Analyse begrotingsruimte, salarissen	Wat is de reden van de daling van de salarissen over 2027 en 2028?	CDA	Voor 2025 en 2026 is incidentele aanvullende projectmatige ondersteuning voorzien voor de omgevingswet, informatiemanagement en het masterplan wonen.
291	150	Financiële begroting	Onder het kopje: Openbaar groen en (openlucht) recreatie wordt VTA genoemd. Is dit niet een verouderde term en moet dit BVC worden?	D66	Bij een BVC (boomveiligheidscontrole) wordt een boominspectie uitgevoerd volgens de VTA (Visual Tree Assessment) methodiek.
292	150	overzicht baten lasten	Kunnen we een overzicht krijgen van de SPUK's sinds 2022 waar Voerendaal recht op had, welke voor hoeveel benut zijn, welke niet teruggestort zijn (ondanks niet-benutting) en welke bedragen wel zijn teruggestort en waarom?	VVD	Het overzicht wordt nagezonden.
293	151	Financiële begroting	Wat houdt het NK tegelwippen in? Uit het dekkingsplan op pagina 153 en de onttrekkingen per programma op pagina 157 blijkt dat de hiervoor benodigde €10.000 uit de reserve Duurzaamheid kan worden gefinancierd. Op pagina 158 bovenaan staat dat (onder andere) dit voorstel nog door de raad moet worden goedgekeurd. Daarom graag een toelichting.	DV	Het NK tegelwippen is een initiatief om zoveel mogelijk verharding (tegels) uit particuliere tuinen te verwijderen. Hierdoor kan meer water worden opgevangen, hetgeen mee helpt om wateroverlast te voorkomen. Verder draagt minder verharding en meer groen bij aan het voorkomen van hitte-stress. Met goedkeuring van deze begroting stemt de raad in met de hierin opgenomen lasten en baten inclusief de geraamde inzet van reserves.
294	159	Financiële begroting	Verder zijn er nog een aantal tekstuele aanmerkingen. In de tekst, op de derde regel staat: "Daarnaast wordt dit veroorzaakt door een onttrekkingen..."; het woord 'een' moet weg.	DV	Klopt.
295	159	Financiële begroting	En in Voorzieningen per 1 januari 2025 staat bij Verplichtingen personeel uit dienst: "De voorziening verplichtingen personeel dekt de financiële consequenties ie..."; dit moet zijn 'die'.	DV	Klopt.
296	160	Financiële begroting	Hoe moet het overzicht bovenaan deze pagina worden gelezen? De tweede kolom bevat onttrekkingen. Boven de derde kolom staat Eindsaldo, maar dat moet boven de vierde kolom staan, zo lijkt het.	DV	Koptekst is verschoven. 1e kolom met getallen betreft beginsaldo, 2e kolom toevoegingen, 3e kolom onttrekkingen en 4e kolom eindsaldo.
297	160	Financiële begroting	Kan het zijn dat de bedragen in de bovenste tabel niet op de juiste plek staan?	VA	Koptekst is verschoven. 1e kolom met getallen betreft beginsaldo, 2e kolom toevoegingen, 3e kolom onttrekkingen en 4e kolom eindsaldo.

298	162	Overige financiële gegevens/ investeringsprojecten	In de onderste tabel staat een (extra) bedrag van 5 miljoen dat middels het vaststellen van deze begroting wordt gevoteerd, voor de herontwikkeling locatie school/ gymzaal Ubachsberg. Graag ontvangen we een onderbouwing van dit bedrag. Op welke berekening is dit bedrag gebaseerd?	VA	U heeft het college gevraagd met de motie Toekomstbestendig onderwijs in Ransdaal rekening te houden met bedragen voor nieuwbouw in Ubachsberg en Ransdaal. Dat hebben we gedaan, ondanks dat we nu nog niet weten wat realistische bedragen hiervoor zijn, zie ook RIB 9 oktober '24. We hebben op basis van de indicatoren die Innovo gebruikt, hier een eerste inschatting gegeven.
299	162	Overige financiële gegevens/ investeringsprojecten	In de onderste tabel staat een (extra) bedrag van 5 miljoen dat middels het vaststellen van deze begroting wordt gevoteerd, voor de herontwikkeling locatie school/ gymzaal Ubachsberg. Welke financiële gevolgen heeft dit besluit voor de begroting van 2025 en meerkarenraming?	VA	Zie de toelichting onderaan op pagina 163.
300	162	Overige financiële gegevens/ investeringsprojecten	In de onderste tabel staat een (extra) bedrag van 5 miljoen dat middels het vaststellen van deze begroting wordt gevoteerd, voor de herontwikkeling locatie school/ gymzaal Ubachsberg. Waarom wordt deze investering niet genoemd in de paragraaf Ubachsberg?	VA	In de paragraaf wordt niet ingegaan op de concrete ontwikkelingen aangezien het programma Ubachsberg nog niet die mate van concreetheid heeft. Er wordt verwezen naar de programmabegroting en daarin opgenomen budgetten.
301	162	Overige financiële gegevens/ investeringsprojecten	In de onderste tabel staat een (extra) bedrag van 1.67 miljoen, dat middels het vaststellen van deze begroting wordt gevoteerd, voor 'Ontwikkeling school Ransdaal'. Graag ontvangen we een onderbouwing van dit bedrag. Op welke berekening is dit bedrag gebaseerd?	VA	U heeft het college gevraagd met de motie Toekomstbestendig onderwijs in Ransdaal rekening te houden met bedragen voor nieuwbouw in Ubachsberg en Ransdaal. Dat hebben we gedaan, ondanks dat we nu nog niet weten wat realistische bedragen hiervoor zijn, zie ook RIB 9 oktober '24. We hebben op basis van de indicatoren die Innovo gebruikt, hier een eerste inschatting gegeven.
302	162	Overige financiële gegevens/ investeringsprojecten	In de onderste tabel staat een (extra) bedrag van 1.67 miljoen, dat middels het vaststellen van deze begroting wordt gevoteerd, voor 'Ontwikkeling school Ransdaal'. Welke financiële gevolgen heeft dit besluit voor de begroting van 2025 en meerkarenraming?	VA	zie de toelichting onderaan op pagina 163.
303	162	financiële begroting	Tav scholen Ubachsberg en Ransdaal. Is er een onderbouwing voor de specifieke bedragen die nu bestemd zijn per individuele school. In Ransdaal staat nu 3,2 Miljoen euro ter beschikking. En dit is exact het bedrag dat becijferd is voor (grootschalige) renovatie. Is dit de voorbode dat grootschalige renovatie tot de mogelijkheden behoort?	VVD	Nee, dit is een inschatting op basis van de indicatoren die we van Innovo hebben ontvangen voor bouw van een nieuwe school. Na het haalbaarheidsonderzoek zal een betere inschatting gemaakt kunnen worden.
304	163	Financiële begroting	Investerings met gevoteerd krediet worden tot 4 jaar uitgesteld? 2.926.241Euro ? Wat betekent dit met betrekking tot steeds maar stijgende uitvoeringskosten en de gevoteerde kredieten?	CDA	Dit is nu nog niet in te schatten.
305	163	Overige financiële gegevens/ investeringsprojecten	Op 12-12-2019 zijn er gelden vrij gemaakt mbt het afkoppelen hemelwater 2021, 2022, 2023 en 2024, dit ivm rioolvervang. Planning van de werkzaamheden waren gepland in 2023 en 2024. De planning is nu bijgesteld naar 2026. Op welke locaties moeten deze werkzaamheden worden uitgevoerd?	VA	In het project Voerendaal Oost gaan we meer afkoppelen dan opgenomen in de project doelstelling.
306	164	Financiële begroting	Als we de posten voor Hogeweg/Hoolstraat, en 2 keer Voerendaal Oost optellen komen we rond de 9 mln uit, dit is ook de website van Voerendaal Oost terug te vinden. Weten wij op dit moment (op vooravond van uitvoering) ook of dit majeure project binnen dit budget gerealiseerd kan worden?	D66	Op dit moment is er nog geen definitieve kostenraming beschikbaar. Nog niet alle resultaten van de benodigde onderzoeken zijn beschikbaar en het ontwerp is ook nog niet geheel gereed. Zodra vorenstaande gegevens beschikbaar zijn, wordt nog onderzocht of er ten aanzien van de uitvoering nog optimalisaties mogelijk zijn. Op basis van de huidige voorlopige ramingen kan geconcludeerd worden dat budget en raming niet op elkaar aansluiten. Uit de voorlopige analyse wordt dit verschil vrijwel geheel veroorzaakt door indexeringen.
307	164	Financiële begroting	Als wij dit op dit moment nog niet weten, wanneer wordt dit dan bekend?	D66	Zodra een definitieve kostenraming incl. dekkingsvoorstel bekend is zal dit ter besluitvorming worden voorgelegd.
308	174	Reserveringen per programma	Verschil in bedragen tov pag. 157 184k / 204k	CDA	Pagina 157 betreft jaarschijf 2025 en pagina 174 betreft jaarschijf 2026.
309	175	Bijlagen: meerjarig overzicht resultaat voor- en na bestemming	In de begroting staat alleen in deze bijlage iets vermeld over de Skaeve Huse, vandaar hier de vraag: Wat staat te gebeuren rond de Skaeve Huse en eventuele bezetting? Vindt dit dan plaats in het kader van de motie in de vorm van (tijdelijke) bewoning? Of vindt dit dan plaats in een invulling met "minder risicovolle " doelgroepen zoals de wethouder wil? En kunt u aangeven of er dan vooraf een dialoog plaatsvindt met de bewoners van Ubachsberg?	VVD	Hierover zijn reeds een aantal RIB's verstuurd en raadvragen beantwoord.

310	179	Bijlagen	onder toelichting: externe ondersteuning voor het opstellen masterplan wonen? Dit is vorig jaar al vastgesteld door de gemeenteraad?	D66	Dit moet zijn: uitvoering van het Masterplan Wonen.
311	so	Algemeen	Bij aanpassen aan een complexe samenleving wordt gesproken over toegenomen behoefte aan maatwerk, welke behoefte is dit?	CDA	De behoefte is heel divers en komt zowel vanuit de medebewindtaken van de Rijksoverheid als door vraagstukken van (nieuwe) inwoners. Denk hierbij enerzijds aan wetswijzigingen zoals de Omgevingswet en de doorwerking daarvan, diverse wetgeving rond privacy en informatiebeveiliging, maar ook collectieve en individuele vraagstukken bij inschrijving in gemeente, ondersteuning vanuit jeugd of WMO.

Nagezonden vragen -- derhalve niet meegenomen in bovenstaande sortering op paginanummer/onderdeel begroting.

Nummer	pagina	programma/paragraaf	vraag	gesteld door	antwoord
312	36	onderwijs	Met betrekking tot het inkopen van adviesdiensten voor de locatiestudie wordt gesproken over een traject van één jaar tot oplevering. Dit wordt medeveroorzaakt door een aanbestedingsprocedure die op dit moment lopende is, zoals ambtelijk aangegeven is tijdens de bijeenkomst van 4 september jl. Het vigerend inkoopbeleid van Voerendaal geeft voor diensten een drempelbedrag van € 25.000 voor 1 op 1 opdrachten. Hiermee is eenaanbestedingsprocedure uitgesloten. Mocht de geraamde opdrachtwaarde de € 25.000 overschrijden, dan geldt de regel meervoudig onderhandseprocedure (€ 25.000-€ 125.000), waarbij er minimaal 3-5 partijen worden gevraagd offerte uit te brengen. Doorlooptijd procedure 30 dagen. Het heeft er alle schijn van dat de periode van 1 jaar voor een locatie studie, zeer ruim genomen is. Graag vernemen wij van u, wat de geraamde opdrachtwaarde is, de huidige stand van zaken van de aanbestedingsprocedure die al in september liep en hoe het traject om te komen tot een locatiestudie gaat uitzien, gebaseerd op een doorlooptijd van een jaar?	VVD	De aanbestedingsprocedure is afgerond en definitieve gunning heeft plaatsgevonden op 18 oktober. Er is opdracht verstrekt voor het bedrag van € 87.500,-. De exacte opdrachtwaarde kan hier nog van afwijken aangezien de studie is opgedeeld in 2 fasen en na fase 1 de omvang van fase 2 bepaald gaat worden. Dat kan minder werk betekenen, maar geen meerwerk. We verwachten uiterlijk q2 2025 de haalbaarheidsstudie/locatiestudie af te ronden.
313	36	onderwijs	Op pagina XX staat onder 'lopende investeringen' bij 'ontwikkeling school Ransdaal' vermeld dat er een bedrag van € 1.670.000 wordt bij gebudgetteerd op het reeds door de Raad gevoterde krediet van € 1.530.000. Mocht de Raad hiermee instemmen, dan is komt het totale krediet uit op: € 3.200.000 (minus reeds gemaakte kosten). Welke onderbouwing ligt aan het opplussen van het totale krediet ten grondslag? Op welke ramingen zijn deze bedragen gebaseerd, aangezien er geen aansluiting is bij de door Innovo gemaakte doorrekening van varianten uit 2022?	VVD	U heeft het college gevraagd met de motie Toekomstbestendig onderwijs in Ransdaal rekening te houden met bedragen voor nieuwbouw in Ubachsberg en Ransdaal. Dat hebben we gedaan, ondanks dat we nu nog niet weten wat realistische bedragen hiervoor zijn, zie ook RIB 9 oktober '24. We hebben op basis van de indicatoren die Innovo gebruikt, hier een eerste inschatting gegeven.
314	36	onderwijs	Bij planning staat 'n.t.b.' of te wel nog nader te bepalen. Dit terwijl u in uw begroting wel rekening dient te houden met de afschrijvingstermijn van de aan de investeringskredieten gebonden afschrijvingstermijnen van kapitaallasten. Concreet: vanaf welk jaar start de afschrijvingstermijn van de opgevoerde kredieten? Graag per genoemd krediet het jaartal en duur afschrijvingstermijn duiden.	VVD	In principe starten de kapitaallasten na het jaar van gereedkomen. In de cijfers van de voorliggende begroting is uitgegaan van kapitaallasten voor Ubachsberg m.i.v. 2027 en voor Ransdaal m.i.v. 2029. Voor beide geldt een afschrijvingstermijn van 40 jaar.
315	36	onderwijs	Stel de ambitie wordt voorgesteld aan de Raad om een nieuwe school te bouwen binnen vijf jaar (2030) op het voormalig sportterrein SCKR, met INNOVO als bouwheer, tegen welke knelpunten loopt u dan op dit moment aan, om niet tot concrete en gedragen raadsbesluitvorming te komen om tot planvorming over te gaan? Met als kanttekening, dat er middelen zijn vrijgemaakt voor ambtelijk capaciteit te organiseren (motie coalitie), Stroomaansluiting Enexis en omgevingsparticipatie stappen zijn die volgen op dit raadsbesluit.	VVD	De benodigde ambtelijke capaciteit die nodig is voor het uitvoeren van de regiefunctie (o.a. planologisch, juridisch, bouwkundig en financieel) is onderdeel van de haalbaarheidsstudie is dat we hier inzicht op krijgen. Daarna is pas mogelijk om de vraag te beantwoorden tegen welke knelpunten we aanlopen als we versnellen of dat het voorgestelde tijdspad blijven doorlopen. Dat betreft zowel het personele als financiële vraagstuk en daarbij geldt dat we te maken hebben met grondverwerving en juridisch planologische procedures.

316	36	onderwijs	U schermt in uw argumentatie van de doorlooptijd tot 2034, altijd over de stroomaansluiting van Enexis, maar heeft u deze vraag ook al concreet besproken met Enexis? Zoja, wat heeft Enexis hierop aangegeven en is het probleem daadwerkelijk een probleem ter plaatse in Ransdaal of wordt dit gebaseerd op de provinciale en landelijke tendens van een vol stroomnet?	VVD	Het laatste is van toepassing. We hebben een globale planning met u gedeeld met een kwalitatieve risicoinschatting.
317	36	onderwijs	Tijdens het Stuurgroepoverleg van maart 2022 heeft u medegedeeld dat de koers van het College, nieuwbouw wordt in plaats van renovatie en dat er gestart zou worden met een locatiestudie. Die locatiestudie werd vervolgens opgehangen aan het Masterplan Wonen. We zijn nu weer 2 jaar verder en nu wordt er weer een traject ingezet voor een locatiestudie. In onze optiek zou de basis moeten zijn de eigendomspositie van de grond waarop de ontwikkeling moet plaatsvinden. Dan blijven er twee locaties over, namelijk de huidige schoollocatie en het voormalig sportterrein van SCKR, beiden in eigendom van de gemeente. Op Ubachsberg focust u zich namelijk ook, qua ontwikkeling op de locaties die in eigendom zijn van de gemeente, namelijk de huidige locatie en de opvanglocatie aan de Bergseweg. Wat is het verschil met de eerder uitgevoerde studies? Welke onderzoeksvragen krijgt het adviesbureau mee? Mocht het locatieonderzoek tussen beide kernen verschillen, dan zien wij graag het verschil hiertussen uitgelegd en onderbouwd.	VVD	Eerder is breed gekeken naar verschillende locaties dat was grofschalig. Hieruit zijn de meest kansrijke locaties geselecteerd en deze worden nu nader onderzocht, waarbij gekeken wordt in fase 1 naar: onderzoek ruimtebehoefte met de partners, haalbaarheid en draagvlak, inzichtelijk maken van kansen en risico's; aandachtspunten planologie op de verschillende locaties. In fase 2 wordt nader ingezoomd op ruimtelijk PvE, vlekkenplan/relatieschema, inpassingsplan, kostenraming, doorloopplanning en advies.
318	36	onderwijs	Door Innovo en de Initiatiefgroep is aangegeven dat nieuwbouw tussen nu en vijf jaar acceptabel is. Dat is alleen haalbaar als er wordt gebouwd op reeds in eigendom zijnde gronden, lees locatie Ransdalerstraat en voormalig sportterrein SCKR, waarom is hier niet al op voorgesorteerd, door de Raad een besluit te laten nemen voor een van beide locaties?	VVD	We doorlopen een volledige en zorgvuldige procedure om ook juridisch een zorgvuldige procedure te doorlopen.
319	36	onderwijs	Mocht de nieuwbouw ontwikkeling langer in beslag nemen, dan is het voor Innovo en Initiatiefgroep een reële optie om levensduur verlengend (>25jr) te renoveren binnen nu en drie jaar. Zijn de in de begroting opgenomen middelen hiervoor ook inzetbaar?	VVD	Hiervoor is een raadsbesluit nodig. Let wel hiervoor gelden andere afschrijvingstermijnen en bedragen.
320	36	onderwijs	Innovo heeft in het reeds lange voortraject aangegeven, mede vanwege gebrek aan ambtelijke capaciteit, om een nieuwbouw/renovatie traject te willen trekken namens partijen, omdat ze daar veel ervaring in hebben. Daarnaast heeft Innovo ook toegezegd ca. 50.000-€400.000 aan eigen middelen te willen inbrengen in de ontwikkeling van onderwijshuisvesting in Ransdaal. Dit is al geruime tijd geleden gecommuniceerd. Heeft u ondertussen afspraken gemaakt met Innovo over deze toezeggingen, ongeacht of het nieuwbouw of renovatie wordt?	VVD	Hierover zijn we in gesprek.
321	36	onderwijs	Wie staat aan de lat voor nieuwe onderhoudskosten aan bestaande huisvesting, mocht zowel nieuwbouw (5jr) als renovatie (3jr) langer in beslag gaan nemen? Mocht dit Innovo zijn, heeft u hierover reeds afspraken gemaakt en neemt Innovo deze kosten dan voor haar rekening?	VVD	Hierover zijn geen nieuwe afspraken nodig, maar dit valt onder de geldende wettelijke verdeling.

322	36	onderwijs	Wij constateren dat door de lange doorlooptijd de gemeenschap en vooral de kinderen in Ransdaal de boot missen, doordat de noodzaak voor een nieuwe school in 2034 wellicht niet meer / minder aanwezig is en de tijd de leefbaarheid en noodzaak heeft ingehaald, doordat de huidige onderwijshuisvesting achterhaald en niet meer interessant is voor ouders door het aanbod in de omgeving? Wat is de mening van het college in deze?	VVD	Innovo geeft aan dat zij goed onderwijs kunnen geven in het huidige gebouw. Dit vraagt wat extra's van het onderwijzend personeel, maar is goed mogelijk.
323	49	Sociaal Domein	Waar komt schuldhulpverlening terug in deze begroting?	DV	Schuldhulpverlening is reguliere dienstverlening en wordt deels door Kompas en deels door maatschappelijk werk uitgevoerd. In het begrotingsoverzicht sociaal domein valt dit onder de post Inkomensregelingen.
324	49	Sociaal Domein	De hoogte van het begroot bedrag aan inkomensregelingen in het sociaal domein komt niet overeen met het bedrag "Product Inkomen" op pagina 108? Hoe moeten we de inkomensregelingen op pag. 49 lezen in relatie tot pag. 108?	DV	Klopt. Product Inkomen & Zorg & bedrijfsvoering → taakveld Inkomensregelingen en Product Arbeidsparticipatie → taakveld Arbeidsparticipatie. Daarnaast staat onder taakveld inkomensregelingen niet alleen kosten t.a.v. de GR Kompas, maar ook kwijtschelding gemeentelijke belastingen en toerekening van salariskosten.
325	49	Sociaal Domein	De vorige vraag gaat ook op voor het onderdeel "Arbeidsparticipatie" in de begroting. Deze is eveneens afwijkend op pagina 108? Waar komt deze afwijking vandaan? Kunt u deze verklaren?	DV	Klopt. Onder taakveld arbeidsparticipatie staan niet alleen kosten t.a.v. de GR Kompas, maar ook de toerekening van salariskosten en Leerbedrijf Talent Werkt.
326	49	Sociaal Domein	In bijgevoegd bericht van de Staatscourant (https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2023-35303.html) staat dat Voerendaal feitelijk dient zorg te dragen voor 3 beschutte werkplekken. Het gaat hier over (nieuw) beschut werk en niet de oude WSW-populatie. Daarnaast is het begeleidingsbudget voor een beschutte werkplek in de Participatiewet via de Meicirculaire 2024 opgehoogd naar € 11.300 per beschutte werkplek (zie hyperlink meicirculaire (https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/circulaires/2024/05/27/meicirculaire-gemeentefonds-2024/Meicirculaire+gemeentefonds+2024.pdf)). In de begroting zou dus een bedrag van 3 maal € 11.300 aan inkomsten voor beschut werk aan begeleidingskosten moeten staan. In de begroting is hier niets van terug te vinden. Hoe kan dit?	DV	Het zorgdragen voor passende arbeid voor inwoners met een indicatie beschut is onder onze aandacht. Beschut werk als onderdeel van Participatie is ondergebracht bij onze gemeenschappelijke regeling ISD Kompas. De hiervoor benodigde middelen zijn onderdeel van de begroting van Kompas. De inkomsten vanuit de integratie-uitkering Participatie uit het gemeentefonds staan onder de algemene dekkingsmiddelen.
327	163	Financiële begroting Investerings	Ontwikkeling school Ransdaal. Er zijn daar diverse kostenposten benoemd die al zijn uitgegeven van het investeringsbudget. Het gaat om 86.000. Waaraan is dit geld besteed?	DV	Kosten voor ontwerp, voorbereidende onderzoeken en projectbegeleiding voor de eerdere planvorming